

Generácie

Ročník 8, číslo 3/2019

Magazín pre aktívnych seniorov

REGIONÁLNA KONFERENCIA ESU A 12. VALNÉ ZHROMAŽDENIE ZKS

NIELEN VYSVEDČENIE, ALE NAJMÄ POVZBUDENIE

Žiaci dostávajú vysvedčenie na konci školského roku, Združenie kresťanských seniorov Slovenska ho dostalo nedlho pred skončením tohto kalendárneho. A hneď dva razy, po skončení regionálnej konferencie Európskej únie seniorov v Bratislave a v nadväznosti na to na záver 12. Valného zhromaždenia ZKS.

Nepatrí sa, aby sme sa známkovali sami. Ale určite nás potešilo priam zborové a veľmi pozitívne hodnotenie regionálnej konferencie od našich zahraničných hostí. Prišli na vysokej úrovni, nielen reprezentatívne zastúpenie vedenia ESU, ale aj špičkoví rečníci a funkcionári spriatelnených kresťanských seniorov z Nemecka, Rakúska a krajín V4, medzi nimi hneď traja podpredsedovia ESU. Vyzdvihli kvalitnú organizáciu podujatia aj vysokú úroveň obsahu väčšiny príspevkov na konferencii, ktoré priniesli pre účastníkov, ich organizácie aj celú ESU cenné podnety. A nemenej nás potešilo, že sa naozaj dobre cítili, vnímali tvorivú a žičlivú atmosféru konferencie a netajili sa, že zážitkom bola pre nich tiež návšteva zámku v Pezinku s ochutnaním slovenskej gastronómie aj vína, ukážka nášho folklóru či prehliadka Bratislavy.

Čo z toho vyplýva pre nás? Všeličo sme sa podučili, najmä od našich vyspelejších kolegov z Nemecka a Rakúska. Samozrejme ich organizácie pracujú v lepších spoločenských, ekonomických a sociálnych podmienkach, ale veľa inšpiratívneho je najmä v samotnej ich činnosti. Treba súhlasiť s priateľom Heinzom K. Beckerom z Rakúska, že to nie sú návody na kopírovanie, ale na tvorivé aj pragmatické poučenie v tom, čo je u nás osožné a možné dnes a tiež v budúcnosti. A nemenej dôležité bolo, že sme si v praxi overili, či si môže ZKS trúfnuť na usporiadanie takéhoto náročného podujatia. Dovolím si konštatovať, že zásluhou nielen organizačného výboru, ale aj mnohých dobrovoľníkov sme túto skúšku zložili veľmi úspešne. To je veľké povzbudenie pre ďalšie perspektívy.

Akciešnosť našej organizácie potvrdilo aj 12. Valné zhromaždenie ZKS. Dlhoročný predseda Jozef Mikloško sa na ňom nedlho po dovŕšení osemdesiatky rozlúčil s touto funkciou a úprimne sme mu poďakovali a zvolili ho za čestného predsedu. Ako však poznáme jeho tvorivú dušu plnú nápadov a aktivít, určite nezostane sedieť za pecou a bude nielen písať, ako sa už dlho tešil, ale ďalej bude v príslovečnom nasadení a kus jeho energie bude patriť aj nám.

Zvolili sme si nové vedenie na čele s predsedom Petrom Machom, ktorého dobre známa dôslednosť, systematická práca a rozhľad, podporené silný kolektívom, nepochybne budú impulzom pre ďalšie napredovanie ZKS. Ako v jednom z kľúčových bodov konštatovalo uznesenie VZ, rozhodujúce je zachovanie jednoty a rozvíjanie aktivít vo všetkých regiónoch Slovenska. Čaká nás nemálo zmysluplnej práce, s dobrým vysvedčením a najmä silným povzbudením sa spoločne do nej dajme...

Miloš Nemeček

NEPREDAJNÉ
Štvrťročník, ročník 8, číslo 3
November 2019

Vydavateľ:
Združenie kresťanských seniorov
Slovenska
Bajkalská 25
821 01 Bratislava
IČO: 31 745 741

V spolupráci so spoločnosťou
NAUTILUS DJ, s.r.o.,
Nevädzova 5, 821 01 Bratislava.
IČO: 35 898 500
www.nautilusdj.sk

Šéfredaktor:
PhDr. Miloš Nemeček
nemecekbagar@gmail.com
+421 905 767 577

Editor:
Ing. Juraj Púchlo
jpuchlo@nautilusdj.sk
+421 948 303 723

Výroba a odbyt:
Mgr. Jana Čierniková Kolesárová
jciernikova@nautilusdj.sk
+421 915 727 917

Predseda redakčnej rady:
Jozef Mikloško

Spolupracujúci partner:
Občianske združenie Bagar

Vizuálna koncepcia a layout:
Vladimír Minda,
Yodea, s.r.o., yodea@yodea.sk

Grafické spracovanie:
Yodea, s.r.o. - www.yodea.sk

Foto:
archív NAUTILUS DJ, s.r.o.,
stock.xchng.com, dreamstime.com,
www.shutterstock.com

Označenie inzercie:
(kp) - komerčná prezentácia
(pti) - platená textová inzercia

Registrované v evidencii periodickej tlače
pod evidenčným číslom EV 4503/11
ISSN 1339-8504

Materiály uverejnené v časopise Generácie nie
je možné bez súhlasu redakcie publikovať, ani
inak používať v akejkoľvek forme

**VYCHÁDZA S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY SR**

V tomto čísle nájdete:

- 6 12. Valné zhromaždenie Združenia kresťanských seniorov Slovenska
- 10 Správa predsedu o činnosti ZKS od Valného zhromaždenia v roku 2015
- 16 Bratislava hostila regionálnu konferenciu ESU
- 20 Vystúpenie Ivana Švejnu
- 22 Vystúpenie Gabriele Peus-Bispinck
- 23 Vystúpenie Janusza Marszałka
- 25 Vystúpenie Heinza K. Beckera
- 27 Lidmila Němcová o Združení kresťanských seniorov ČR
- 28 Vystúpenie Eva Grey
- 30 November 1989 a 30 rokov slobody
- 33 Kandidáti ZKS pre voľby do Národnej rady SR
- 34 Martin Lauko: Môj tretí návrat do KDH
- 36 Zraniteľní v digitálnom veku
- 37 Podotek: motivuje nás pomoc seniorom
- 38 Štyri ročné obdobia Trenčianskych Teplíc
- 40 Stredná Európa 1989 – 2019, minulosť a budúcnosť
- 42 Aktivity kresťanských seniorov v Hlohovci
- 43 Jeseň kresťanských seniorov Partizánske – mesto
- 45 Seniori na banskoštiavnickej Kalvárii
- 46 Pečieme oblátky a medovníčky

12. VALNÉ ZHROMAŽDENIE ZDRUŽENIA KREŠŤANSKÝCH SENIOROV SLOVENSKA

Najvyšší orgán Združenia kresťanských seniorov Slovenska, jeho už v poradí dvanáste Valné zhromaždenie, sa konalo 8. novembra tohto roku v Bratislave. Prinášame jeho kompletnú zápisnicu, ktorá je najpresnejšou informáciou o priebehu a výsledkoch tejto významnej udalosti. V ďalšej samostatnej časti uverejňujeme správu predsedu ZKS o činnosti organizácie.

ZÁPISNICA Z 12. VALNÉHO ZHROMAŽDENIA ZKS, KTORÉ SA KONALO 8. NOVEMBRA 2019 V BRATISLAVE

Program Valného zhromaždenia:

1. Otvorenie VZ predsedom ZKS, privítanie, duchovné slovo
2. Schválenie programu VZ
3. Kontrola uznesenia z VZ v roku 2015
4. Voľba návrhovej, mandátovej a volebnej komisie
5. Správa o činnosti ZKS v rokoch 2015-2019
6. Správa o hospodárení
7. Správa kontrolnej komisie
8. Diskusia k správam
9. Obed
10. Návrh Volebného poriadku a zmeny

Stanov

10. Diskusia a schválenie Volebného poriadku a Stanov
11. Návrh Ústredia na kandidátku predsedu, podpredsedov, členov Predsedníctva a Kontrolnej komisie
12. Vystúpenie kandidátov na predsedu
13. Predstavenie ďalších kandidátov
14. Správa mandátovej komisie
15. Voľby
16. Prestávka – občerstvenie
17. Výsledky volieb (predseda volebnej komisie)
18. Odsúhlasenie uznesenia VZ
19. Záverečné slovo nového predsedu, ukončenie VZ

1. OTVORENIE VZ PREDSEDOM

ZKS, PRIVÍTANIE, DUCHOVNÉ SLOVO

Rokovanie Valného zhromaždenia (ďalej VZ) otvoril a v prvej časti viedol predseda ZKS Jozef Mikloško. Privítal všetkých prítomných a konštatoval, že VZ sa schádza v zmysle čl. 13, ods. 1 Stanov ZKS a podľa § 8 ods. 1 Organizačného poriadku ZKS. Vyslovil poľutovanie nad tým, že z 27 delegátov ÚC 7 (Prešov) sú prítomní len 2. Pripomenul tiež, že tesne pred VZ (6.–7. 11. 2019) usporiadalo ZKS regionálna konferencia Európskej únie seniorov (ESU) s názvom „30 rokov slobody očami seniorov“. Na konferencii sa zúčastnili vedúci predstavitelia ESU (prezidentka ESU An Hermans a generálny tajomník ESU Guido Dumon), zástupcovia seniorských organizácií z Česka, Maďarska, Poľska, Nemecka a Rakúska a predstavitelia nášho združenia. Konferenciu hodnotili jej účastníci ako veľmi podnetnú a ocenili jej prípravu.

Úvodnú modlitbu predniesli podpredsedníčka ZKS Mária Muchová a predsedníčka klubu ZKS Bratislava – Petržalka II Viera Beňová.

2. SCHVÁLENIE PROGRAMU VZ

Predseda ZKS Jozef Mikloško predložil návrh programu VZ tak, ako je uvedený vyššie. K návrhu programu VZ neboli vznesené žiadne pripomienky a delegáti VZ ho jednomyselne schválili.

3. KONTROLA UZNESENIA Z VZ V ROKU 2015

Kontrolu uznesenia z 11. VZ v roku 2015 predniesol člen Predsedníctva ZKS Ján Uhnák. Komentár k jednotlivým bodom uznesenia doplnili predseda ZKS Jozef Mikloško a programový manažér ZKS Miloš Nemeček. VZ vzalo splnenie uznesení na vedomie.

4. VOĽBA NÁVRHOVEJ, MANDÁTOVEJ A VOLEBNEJ KOMISIE

Predseda ZKS Jozef Mikloško predložil návrhy Ústredia ZKS na predsedov jednotlivých komisií a na základe návrhov

delegátov boli pracovné komisie VZ vytvorené takto:

Návrhová komisia: Miloš Nemeček (predseda), Jozef Gburik a Jozef Švec,
Mandátová komisia: Margita Alakšová (predseda), Viera Beňová a Václav Drabant,

Volebná komisia: Martin Lauko (predseda), Katarína Darvašová, Daniela Ďuricová, Libuša Madoľová, Ján Uhnák a Ján Vlasák.

Návrhová a volebná komisia boli zvolené jednomyseľne, pri voľbe mandátovej komisie sa 2 delegáti zdržali hlasovania, ostatní hlasovali za.

Rokovanie VZ v bodoch 5. až 8. viedol Peter Mach.

5. SPRÁVA O ČINNOSTI ZKS V ROKOCH 2015-2019

Písomnú Správu predsedu ZKS o činnosti od Valného zhromaždenia v roku 2015 dostali delegáti pri prezentácii. Správu stručne uviedol predseda ZKS Jozef Mikloško.

6. SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ

Písomnú Správu o hospodárení Ústredia ZKS v rokoch 2015-2019 dostali delegáti pri prezentácii. Správu stručne uviedla hospodárka ZKS Viera Čepčíková. V rámci svojho vystúpenia prezentovala tiež výhrady územného centra ZKS č. 7

(Prešov) k legitimité ústredných orgánov ZKS a k činnosti Ústredia a predsedu ZKS.

7. SPRÁVA KONTROLNEJ KOMISIE

Písomnú Správu o činnosti kontrolnej komisie Ústredia

ZKS Slovenska za obdobie medzi valnými zhromaždeniami od roku 2015-2019 dostali delegáti pri prezentácii. Správu uviedol predseda Kontrolnej komisie Václav Drabant.

8. DISKUSIA K SPRÁVAM

V rámci diskusie Stanislav Husár (Partizánske) navrhol, aby sa zvýšil počet členov Kontrolnej komisie z 3 na 5. Tento návrh sa posudzoval v rámci zmeny Stanov. Ďalej informoval o výstavbe Krížovej cesty v Partizánskom a v tej súvislosti avizoval, že osloví kluby s prosbou o finančný príspevok. Spresnil tiež dátumy niektorých akcií ich klubu, ktoré boli uvedené v správe predsedu ZKS.

Viera Lahová (Malacky) navrhla, aby sa členský príspevok zvýšil z 2,- € na 3,- €, aby mali kluby viac prostriedkov na svoju činnosť. Tento návrh, o ktorom sa diskutovalo už na predchádzajúcich VZ, sa stretol s pozitívnymi i negatívnymi reakciami. Jozef Gburik (Košice) poukázal na to, že najmä na východe republiky sú dôchodky veľmi nízke a zvýšenie členského by malo za následok pokles členskej základne. Libuša Iványová (Bratislava – Dúbravka) informovala, že v ich klube si okrem oficiálneho členského schválili aj klubový príspevok, z ktorého (spolu s príspevkom od mestskej časti) financujú akcie klubu. Na základe diskusie Viera Lahová svoj návrh, aby VZ rozhodlo o celoštátnom zvýšení členského príspevku stiahla.

Na základe vystúpenia Ernesta Birvoňa (predseda ÚC 5) sa rozvinula diskusia o príčinách neúčasti delegátov ÚC 7 (Prešov) na VZ a o tom, či by VZ malo akceptovať personálne

návrhy ÚC 7, ak si ÚC 7 dlhodobo neplní základné povinnosti pri odvode 50 centov členského pre Ústredie ZKS, čím vznikajú pochybnosti o tom, koľko členov ÚC reprezentuje a či a ako sa chce zapájať do činnosti ZKS. Jozef Gburik (Košice) informoval o tom, že kontaktoval predsedu ÚC 7 a naliehavo ho žiadal, aby sa delegáti ÚC zúčastnili na VZ. Z diskusie vyplynulo, že účastníci VZ majú záujem na udržaní jednoty združenia a preto sa VZ zdrží jednostranných krokov.

Širšie sa tiež diskutovalo o europrojekte „Seniори rodinám – rodiny seniorom“, od ktorého ZKS odstúpilo pre administratívnu náročnosť a pochybnosti o tom, či by boli

výdavky ZKS uznané alebo by muselo príspevok vrátiť. MPSVR SR žiadalo vrátiť všetky poskytnuté prostriedky a tak (ako uviedol predseda Kontrolnej komisie Václav Drabant) bude potrebné pri uzatvorení hospodárenia za rok 2019 definitívne aj finančne zhodnotiť stratu z projektu, ktorý bol určený pre ÚC 1 (Bratislava), ale začal sa financovať cez Ústredie.

Rokovanie VZ v bodoch 9. a 10. viedol predseda ZKS Jozef Mikloško.

9. NÁVRH VOLEBNÉHO PORIADKU A ZMENY STANOV

10. DISKUSIA A SCHVÁLENIE VOLEBNÉHO PORIADKU A STANOV

Návrh volebného poriadku, ktorý schválilo Ústredie ZKS 23. 9. 2019, dostali delegáti písomne spolu s pozvánkou na rokovanie

VZ. Návrh uviedla podpredsedníčka ZKS Mária Muchová. V diskusii odznela technická pripomienka k tomu, že v článku 1 je nesprávne uvedený dátum VZ (nie 9. 11. 2019 ale 8. 11. 2019) a pripomienka k tomu, že ak bude pri zmene Stanov schválené navrhované zvýšenie počtu

Vzhľadom na schválenie rozšírenia Kontrolnej komisie vyzval predseda ZKS Jozef Mikloško na predloženie ďalších návrhov do Kontrolnej komisie. Delegáti z pléna navrhli Katarínu Darvašovou a Margitu Krčmárovú, ktoré sa krátko predstavili. VZ potom hlasovaním schválilo

doplnenie kandidátky Kontrolnej komisie, pri tomto hlasovaní sa 4 delegáti zdržali hlasovania, ostatní hlasovali za.

Rokovanie VZ od bodu 11. do ukončenia VZ viedol Miloš Nemeček.

11. NÁVRH ÚSTREDIA NA KANDIDÁTKU PREDSEDU,

PODPRESEDPOV, ČLENOV PREDSEDNÍCTVA A KONTROLNEJ KOMISIE

Návrh Ústredia ZKS na voľbu funkcionárov ZKS, ktorý schválilo Ústredie ZKS 23. 9. 2019, predložil predseda ZKS Jozef Mikloško. Stručne pri tom vysvetlil, ako postupovalo Ústredie pri tvorbe návrhu.

12. VYSTÚPENIE KANDIDÁTOV NA PREDSEDU

Na žiadosť Viery Čeplíkovej VZ väčšinou hlasov schválilo, že kandidáti vystúpia v poradí v ktorom sú uvedení na hlasovacích lístkoch.

Ako prvý kandidát vystúpil Peter Mach, ktorého navrhlo územné centrum 1 (Bratislava) a ako druhá kandidátka vystúpila Viera Čeplíková, ktorú navrhlo územné centrum 7 (Prešov).

13. PREDSTAVENIE ĎALŠÍCH KANDIDÁTOV

V rámci tohto bodu sa stručne predstavili ostatní kandidáti:

- a) na funkcie podpredsedov Marta Gregušová, Mária Muchová a Ondrej Tunega; neprítomného Andreja Dupála stručne predstavil moderátor Miloš Nemeček;
- b) kandidáti do Predsedníctva ZKS Rozália Palkovičová, Viera Beňová, Anna Plánková a Ján Vlasák; neprítomného Jozefa Draveckého predstavil predseda ZKS Jozef Mikloško a neprítomných Antonína Lukáča a Františka Hanáčka predsedníčka klubu Stará Ľubovňa Anna Keselová;
- c) kandidáti do Kontrolnej komisie Pavol Ondrejovič, Václav Drabant, Ľudmila Vargová, Katarína Darvašová a Margita Krčmárová; Anna Krajčová nebola prítomná

14. SPRÁVA MANDÁTOVEJ KOMISIE

Predsedníčka mandátovej komisie Margita Alakšová informovala, že na rokovanie VZ bolo pozvaných 97 delegátov a podľa zistenia mandátovej komisie je na rokovaní prítomných 71 delegátov, t.j. 73,2 %. VZ je teda uznášania schopné a môže prijímať závery a voliť orgány ZKS. Nadpolovičná väčšina prítomných delegátov je 36.

15. VOĽBY

Predseda volebnej komisie Martin Lauko stručne pripomenul volebné pravidlá a otvoril tajné hlasovanie. Po ukončení hlasovania sa volebná komisia odobrala spočítať hlasy.

16. VÝSLEDKY VOLIEB

Predseda volebnej komisie Martin Lauko oznámil tieto výsledky volieb:

Bolo odovzdaných 70 hlasovacích lístkov A aj B. Pri voľbe č. 4 (Kontrolná komisia) bol 1 odovzdaný hlasovací lístok neplatný a 2 hlasujúci sa zdržali hlasovania. Pri

členov Kontrolnej komisie na 5, treba to upraviť v článku 4. S týmito úpravami schválili prítomní delegáti návrh volebného poriadku, hlasovania sa zdržali 2 delegáti, nikto nehlasoval proti.

Návrh zmeny Stanov ZKS v roku 2019, ktorý schválilo Ústredie ZKS 23. 9. 2019, dostali delegáti písomne spolu s pozvánkou na rokovanie VZ. Návrh uviedol Peter Mach. Stručne vysvetlil písomne predložený návrh zmien a autoremedúrou doplnil návrh zmien o ustanovenie, že v celých Stanovách sa bude používať na označenie ústredného orgánu hnutia názov Predsedníctvo ZKS (dnes je na niektorých miestach uvedené len Predsedníctvo). Súčasne predložil návrh z predpoludňajšej diskusie na zvýšenie počtu členov Kontrolnej komisie z 3 na 5. Keďže neboli už žiadne ďalšie návrhy a pripomienky, VZ pristúpilo k hlasovaniu o zmenách Stanov. Písomne predložený návrh Ústredia ZKS z 23. 9. 2019 doplnený autoremedúrou bol schválený jednomyseľne, pri hlasovaní o návrh na zvýšenie počtu členov Kontrolnej komisie boli 4 delegáti proti, 2 sa zdržali hlasovania a ostatní delegáti hlasovali za.

ostatných voľbách boli všetky hlasovacie lístky platné.

Počty hlasov pre kandidátov v jednotlivých voľbách:

a) predseda ZKS	
Peter Mach	60
Viera Čepíliková	10
b) podpredsedovia ZKS	
Marta Gregušová	60
Mária Muchová	64
Ondrej Tunega	59
Andrej Dupal	8
c) členovia Predsedníctva ZKS	
Rozália Palkovičová	62
Viera Beňová	56
Anna Plánková	50
Jozef Dravecký	53
Ján Vlasák	46
Anton Lukáč	11
František Hanáček	21
d) Kontrolná komisia ZKS	
Pavol Ondrejovič	60
Václav Drabant	64
Ľudmila Vargová	52
Anna Krajčová	27
Katarína Darvašová	40
Margita Krčmárová	51

Na základe výsledkov tajného hlasovania boli zvolení:

- a) za predsedu ZKS Peter Mach,
- b) za podpredsedov ZKS Marta Gregušová, Mária Muchová a Ondrej Tunega,
- c) za členov Predsedníctva ZKS Viera Beňová, Jozef Dravecký, Rozália Palkovičová, Anna Plánková a Ján Vlasák; za náhradníkov Predsedníctva ZKS František Hanáček a Anton Lukáč;
- d) za členov Kontrolnej komisie ZKS Katarína Darvašová, Václav Drabant, Margita Krčmárová, Pavol Ondrejovič a Ľudmila Vargová; za náhradníčku Kontrolnej komisie ZKS Anna Krajčová.

Po vyhlásení výsledkov volieb poďakovala kandidátka na predsedu ZKS Viera Čepíliková za podporu a gratulovala novozvolenému predsedovi ZKS.

17. ODSÚHLASENIE UZNESENIA VZ

Návrh uznesenia VZ predniesol predseda návrhovej komisie Miloš Nemeček. Návrh uznesenia bol bez pripomienok jednomyseľne schválený a je v prílohe tohto zápisu. Novozvolený predseda ZKS Peter Mach navrhol na základe rozhodnutia novozvoleného Predsedníctva ZKS, ktoré sa stretlo hneď po vyhlásení výsledkov volieb, aby VZ zvolilo doterajšieho predsedu ZKS Jozefa Mikloška za čestného predsedu ZKS. VZ na návrh novozvoleného predsedu ZKS Petra Macha jednomyseľne schválilo, že voľba čestného predsedu ZKS sa uskutoční verejným hlasovaním a následne jednomyseľne zvolilo Jozefa Mikloška za čestného predsedu ZKS.

18. ZÁVEREČNÉ SLOVO NOVÉHO PREDSEDU, UKONČENIE VZ

Novozvolený predseda ZKS Peter Mach sa poďakoval delegátom za dôveru a opakovane výzvu k aktívnemu zapojeniu sa do práce združenia. Poďakoval sa doterajšiemu predsedovi ZKS Jozefovi Mikloškovi a ostatným doterajším funkcionárom.

Čestný predseda ZKS Jozef Mikloško sa poďakoval za ocenenie svojej práce.

UZNESENIE Z 12. VALNÉHO ZHROMAŽDENIA ZKS, KTORÉ SA KONALO 8. NOVEMBRA 2019 V BRATISLAVE

I. Valné zhromaždenie schvaľuje:

- a) Správu o činnosti ZKS v rokoch 2015-2019
- b) Správa o hospodárení Ústredia ZKS v rokoch 2015 - 2019
- c) Správu o činnosti kontrolnej komisie za obdobie medzi valnými zhromaždeniami 2015 -2019
- d) Zmeny Stanov ZKS

II. Valné zhromaždenie zvolilo:

- a) za predsedu ZKS Peter Mach,
- b) za podpredsedov ZKS Marta Gregušová, Mária Muchová a Ondrej Tunega,
- c) za členov Predsedníctva ZKS Viera Beňová, Jozef Dravecký, Rozália Palkovičová, Anna Plánková a Ján Vlasák; za náhradníkov Predsedníctva ZKS František Hanáček a Anton Lukáč;
- d) za členov Kontrolnej komisie ZKS Katarína Darvašová, Václav Drabant, Margita Krčmárová, Pavol Ondrejovič a Ľudmila Vargová; za náhradníčku Kontrolnej komisie ZKS Anna Krajčová;
- e) za čestného predsedu ZKS Jozef Mikloško.

III. Valné zhromaždenie ukladá

novozvolenému Predsedníctvu ZKS, aby podniklo všetky potrebné kroky pre zachovanie jednoty ZKS a ďalší rozvoj aktivít ZKS vo všetkých regiónoch.

V Bratislave 9. 11. 2019

Zapísali: Peter Mach, Jozef Mikloško, Mária Muchová

Foto: Michal Koniar

SPRÁVA PREDSEDU O ČINNOSTI ZKS OD VALNÉHO ZHROMAŽDENIA V ROKU 2015

Štyri roky práce ZKS od posledného VZ ubehlo, nastal čas bilancie a hľadania nových priorít a ľudí, ochotných pracovať v prospech seniorov. Sme druhou najväčšou slovenskou seniorskou organizáciou, v marci 2020 oslávime 25 rokov činnosti. Čas sa nám všetkým kráti, my, veriaci, vieme, že život sa smrťou nekončí, iba mení a že odídeme do lepšieho. Nemôžeme a nechceme svoje posledné aktívne roky stráviť spormi a snahami o narušenie jednoty. Mnoho energie Ústredia sa spotrebovalo jednostrannými útokmi vedenia ÚC-7. Ich činnosť v prospech všetkých, účasť na zasadaniach a akciách Ústredia bola v tomto období minimálna. Už 5 rokov nepreviedli 50 centov za člena na akcie Ústredia, čo je v rozpore s Finančným poriadkom. Nik im nebráni ísť svojou cestou, aj keď v ÚC-7 je dosť klubov, ktorých táto situácia mrzí.

Vo svojej správe po úvode týkajúcom sa celkovej situácii vo svete podám stručný prehľad činnosti Ústredia, pričom spomeniem najvýznamnejšie celoslovenské a medzinárodné akcie.

EURÓPA A AJ SLOVENSKO STARNE

V súčasnosti, keď je aj kapitalizmus vo fáze úpadku, sa seniori často dostávajú na okraj spoločnosti, ohrozuje ich demografická, finančná a morálna kríza. Sú to často ľudia s veľkými skúsenosťami, iba s medzigeneračnou spoluprácou sa naša spoločnosť

pohne správnym smerom. Odporúčam myšlienku pápeža Františka, aby sa seniori viac pletli aj do politiky, lebo „kto je nepolitický, je nekresťanský“.

Európa a aj Slovensko starne, temer 1/3 obyvateľov sú ľudia 65+. Priemerný život sa ročne predlžuje o 3 mesiace, seniori aktívne žijú v penzii až 1/3 života. 30 rokov žijeme v atmosfére, ktorá sa podstatne líši od tej, ktorú sme si predstavovali po páde komunizmu. Napriek tomu žijeme v slobode, môžeme

si povedať, napísať, publikovať, čo chceme, môžeme cestovať, podnikáť a zariadiť si svoj život podľa svojich predstáv.

ZKS sa snaží o zmysluplné prežitie života s vierou, kultúrou, celoživotným vzdelávaním a podporou tvorivých plánov. Náš príbeh je napriek prekážkam, úspešný. V postsocialistických krajinách sme najstaršou organizáciou, staršou ako Európska únia seniorov, ktorú založili 7. 11. 1995.

SPÁJAME SENIOROV

ZKS spája seniorov na miestnej, regionálnej a celoslovenskej úrovni. Najviac aktivít je na klubovej úrovni, menej na regionálnej, Ústredie organizuje celoštátne akcie. Cieľom je zvýšenie kvality života seniorov, ich účasť na živote spoločnosti a rozvoj duchovného a hmotného dobra. Snažíme sa o zlepšenie právnej a finančnej gramotnosti a informačných schopností seniorov.

Máme trojstupňovú štruktúru: predsedníctvo (9 ľudí), ústredie (20), regionálne vedenia (8) a kluby (asi 80 klubov). Združujeme asi 4300 seniorov, ich náplňou sú stretania, prednášky, školenia, kultúrne a športové podujatia, púte, semináre a zájazdy. V Rade vlády pre seniorov máme štyroch zástupcov. V spolupráci s MPSVR SR sme pripravili 80 str. Národný

program aktívneho starnutia do roku 2020, v súčasnosti prebiehajú prípravy na vypracovanie jeho pokračovania. Od roku 2012 vydávame 3x ročne časopis pre seniorov Generácie, 48 stranový farebný časopis A4. Nakoľko dotáciu na tlač dostávame od MPSVR v druhej polovine roka, do konca r. 2019 vydáme ešte tri jeho čísla. Výtlačky sú distribuované územným celkom, klubom a členom ZKS. Dávame v nich priestor seniorským aktivitám a osobnostiam. Obsah redakčne pripravuje Miloš Nemeček a Jozef Mikloško.

Bratislavské ÚC-1 a členovia Ústredia (7 ľudí) majú 2x do mesiaca porady. Riešia sa problémy a projekty ÚC-1, ale sleduje sa aj celoslovenská činnosť. Ústredie sa schádza 2-3x do roka, pripravuje celoštátne akcie a zahraničné styky. Sme aktívnym členom Fóra kresťanských inštitúcií, zúčastnili sme sa Pochodov za život, aj 22. 9. 2019 v Bratislave. Spolupracujeme s Občianskym združením Bagar, každoročne sa zúčastňujeme Vianočných trhov v Bratislave.

PÚTE I ŠPORTOVÉ SÚŤAŽE

Pravidelne organizujeme tri celoštátne púte. Najväčšou je púť v Levoči (toho roku 11. 7. 2019), ktorú pripravuje ÚC Prešov za účasti asi 10-15 tisíc seniorov, často s priamym prenosom rádia Lumen a televízie LUX. Ďalšie

tradičné púte bývajú na Starých Horách (tohtoročná s o. biskupom Mariánom Chovancom 8. 5. 2019) a v Šaštíne (tohtoročná s o. biskupom Jozefom Haľkom 12. 9. 2019). Pred Veľkou Nocou ÚC-1 organizuje „Trojdnie“ za veľkej účasti seniorov (tento rok bolo 3.-5. 4. 2019).

Každoročne organizujeme s priemernou účasťou asi 100 seniorov športové súťaže. V tomto roku boli v Nitre 16. Kalvárske olympijské hry (14. 9. 2019) a preteky v Pruskom (1. 10. 2019). V Partizánskom boli 3. 6. 2018 bežecké preteky o pohár ZKS, v Nitre 15. 9. 2018 15. Kalvárske olympijské hry. Viaceré kluby (napr. Peter Mach v Bratislave a Vojtech Filin v Trenčíne) pravidelne týždenne organizujú turistické výlety seniorov po okolí. Organizujeme aj kultúrne a poznávacie

zájazdy členov ZKS po Slovensku a do zahraničia. Máme webovú stránku www.seniorizks.sk, ktorá si vyžaduje pravidelnejšiu aktualizáciu. Niektorí členovia ZKS sú aktívni v médiách, na blogoch, na Facebooku a Instagrame.

Každoročne v októbri sú ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny ocenení viacerí seniori, aj zo ZKS. Tohtoročné oceňovanie sa uskutoční v Nitre 28. 11. 2019 spolu s návštevou divadla, vyšleme tam 60 členov. Tohtoročné odovzdávanie Ceny Jána Benčeka, ktorá vznikla od roku 2018 bude 7. 11. 2019 v Bratislave.

ZKS je riadnym členom Európskej únie seniorov (ESU). Je to strešná organizácia seniorských organizácií, ktorých materské strany sú členmi Európskej ľudovej strany v Bruseli (EPP). ESU združuje 40 členských organizácií z 27 krajín s viac než miliónom členov. Máme zastúpenie vo Výkonnom výbore (J. Mikloško a M. Nemeček). Na tohtoročnom kongrese ESU, ktorý je každé tri roky, v dňoch 27.-28. 9. 2019 v Sandanski (Bulharsko) sa zúčastnili naši delegáti Peter Mach, Miloš Nemeček, Marta Gregušová, Ernest Birvoň a Pavol Ondrejovič. Delegáti ZKS sa zúčastňujú každoročne na Letnej akadémii ESU vo Viedni. V dňoch 29. 6.-1. 7. 2019 sa jej zúčastnil Peter Mach. Členský

príspevok ZKS do ESU – 450 Euro, zaplatilo aj toho roku Predsedníctvo KDH.

NAŠE PRIORITY

ZKS vypracovala pre Radu vlády pre seniorov priority na roky 2018-2019. Vychádzali z aktuálnej situácie seniorov a rodín na Slovensku. Súčasná spoločnosť nie je priaznivo naklonená seniorom, ktorí sú často na okraji záujmu spoločnosti. Je to paradoxom, najmä kvôli prehlbujúcej sa demografickej krízy. Seniorom nejde len o materiálne a finančné zabezpečenia. Za najdôležitejšiu pokladáme pomoc pri dôstojnom prežití staroby, k čomu prispieva duchovná orientácia. Dôležitá je aj pomoc seniorov pri výchove detí a mládeže, najmä vlastných vnukov a vnučiek, keď ich rodičia nevedia, nechcú alebo nemôžu sa deťom dostatočne venovať.

Priority ZKS sa opierajú o tieto zásady, ktoré sú náčrtom našich budúcich cieľov:

- Žiadna diskriminácia podľa veku, dôstojnosť každého života.
- Podpora úsiliu, ktoré chránia život od počatia po prirodzenú smrť.

- Vytvorenie spoločnosti priateľskej k seniorom.
- Pozitívny prístup k starnutiu a podpore seniorských aktivít.
- Aktívne starnutie a celoživotné vzdelávanie.
- Pracovný trh, ktorý umožňuje seniorom pracovať dlhšie.
- Ľudská dôstojnosť pre najzraniteľnejších, najmä postihnutých chudobou, zhoršeným zdravím a osamelosťou.
- Zachovávanie hodnôt a európskych kresťanských tradícií v spoločnosti.
- Vzdelanie a zdravie je pre všetkých, nie je tovarom a zdrojom obohacovania sa.

Konkrétne navrhované opatrenia ZKS sú:

- primerané poplatky pri návštevách seniorov na kultúrnych podujatiach,
- celoživotné vzdelávanie seniorov, najmä na Univerzitách tretieho veku,
- počítačová gramotnosť seniorov a bezplatnosť prístupu k internetu,
- programy vo verejnoprávnej televízii a rozhlas orientované na seniorov,
- vekový manažment a delenie pracovných miest ako prostriedok na medzigeneračnú spoluprácu v pracovno-právnych vzťahoch,
- materiálne aj morálne podporovanie rodín s deťmi, aj viacgeneračné rodiny (tehotenský príplatok, nájomné byty, mladomanželské pôžičky, rodinné opatrovanie),
- pravidelne oceňovanie seniorov pri jubileách a dobrovoľníckej činnosti.

ZKS bude podľa svojich možností presadzovať:

- aby sa za každé narodené dieťa uzákonil o 6 mesiacov skorší odchod do dôchodku,
- aby bolo možné odvádzať 2% z daní z príjmov fyzických osôb, zamestnaných detí, na dôchodky svojich rodičov,
- aktívnu rodinnú politiku, ktorá bude podporovať rodenie a výchovu detí,
- v zdravotníctve a sociálnych veciach väčšiu pozornosť prevencii a bonusom za dobrý zdravotný stav seniorov,
- aby starí a chorí ľudia mohli dožiť

svoj život doma za starostlivosti opatrovníkov, najmä zo svojej rodiny,

- čerpanie finančných prostriedkov projektami pre seniorov bez veľkých byrokratických požiadaviek a nedôvery voči ich realizátorom,
- zameranie projektov seniorov najmä na vzdelávaciu, kultúrnu a športovú činnosť,
- do všetkých volieb podporovať za kandidátov čestných a odborne zdatných seniorov,
- na kandidátky do NR SR navrhovať aj aktívnych členov ZKS,
- v parlamentných voľbách zaviesť systém viac volebných obvodov na Slovensku.

KANDIDÁTI PRE VZ ZKS

23. 9. 2019 sa v Bratislave uskutočnilo posledné zasadanie Ústredia ZKS, ktoré určilo v tajnom hlasovaní poradie kandidátov do funkcií Predsedníctva ZKS pre Valné zhromaždenie. V tajnom hlasovaní schválilo za kandidátov ZKS na kandidátku KDH pre parlamentné voľby v roku 2020 Martina Lauka, Ernesta Birvoňa a Jozef Husára. Ceny Jána Benčeka na r. 2019 udelilo týmto členom: Jozefína Poláková (ÚC-2), Jozef Gašpar (ÚC-3) a Anna Sochová (ÚC-5), in memoriam Mária Hromková z Martina (ÚC-5). V tajnom hlasovaní odporučilo VZ kandidátov na funkcie v tomto poradí (po návrhu jednotlivých funkcionárov z ÚC sa tajným hlasovaním určilo ich poradie, ak mali rovnaký počet hlasov za, druhé kolo určilo ich vzájomné poradie, počet hlasov udáva druhé číslo):

Na predsedu ZKS na obdobie 2019-2023 boli navrhnutí 2 kandidáti. Ústredie tajným hlasovaním schválilo toto ich poradie pre VZ: 1. Peter Mach (návrh ÚC-1, 11 hlasov za) 2. Viera Čepčíková (návrh ÚC-7, 4 hlasy za).

Za podpredsedov ZKS (3 ľudia) boli 4 kandidáti. V tajnom hlasovaní Ústredie schválilo toto poradie pre VZ: 1. Marta

Gregušová (návrh ÚC-3, 11 hlasov), 2. Mária Muchová (návrh ÚC-1, 8 hlasov v 1. kole, 7 hlasov v 2. kole), 3. Ondrej Tunega (návrh ÚC-1, 8 hlasov v 1. kole, 2 hlasy v 2. kole), 4. Andrej Dupaľ (ÚC-7, 4 hlasy).

Za členov Predsedníctva (5 členov) bolo navrhnutých 7 kandidátov. V tajnom hlasovaní Ústredie navrhlo toto poradie pre VZ: 1. Palkovičová (9 za), 2. Beňová (8, 3), 3. Plánková (8, 2), 4. Dravecký (6), 5. Vlasák (5, 7), 6. Lukáč (5, 6), 7. Hanáček (3).

komisie, aby s predsedom ÚC-7 p. Dupaľom a vedením ÚC-7 prerokovali znova zapojenie ÚC-7 do činnosti ZKS vzhľadom na dlhoročnú neúčast' zástupcov ÚC-7 na akciách Ústredia a päťročné neodvážanie podielu Ústrediu z členského príspevku (0,50 Euro za jedného platiaceho člena).

Na základe námietok ÚC-7 o vypršaní mandátu Predsedníctva ZKS po štvorročnom období, Ústredie konštatovalo, že tomu tak nie je, pretože v organizačnom poriadku ZKS

Za členov Kontrolnej komisie boli navrhnutí 4 kandidáti. V tajnom hlasovaní bolo stanovené toto poradie Ústredia pre VZ: 1. Ondrejovič (11), 2. Drabant (10, 6), 3. Vargová (10,4), 4. Krajčová (4).

Pri hlasovaní na VZ odporúčam brať do úvahy poradie dané tajným hlasovaním Ústredia. Toto stanovisko v ústnom prejave podrobnejšie zdôvodním.

Po dlhej diskusii Ústredie prijalo uznesenie, ktorým poverilo p. Gregušovú, predsedníčku ÚC-3, p. Gbúrika, predsedu ÚC-8 a p. Drabanta, predsedu Kontrolnej

je § 8 o Valnom zhromaždení, ktoré pamätá aj na túto situáciu v tomto znení:

Predseda ZKS zvoláva každé štyri roky Valné zhromaždenie (ďalej VZ) podľa čl. 14 odst.2 písm. a) a čl. 22 odst.4 Stanov a to do 30. 11. štvrtého roku od predchádzajúceho VZ. Miesto, čas a ostatné podmienky konania VZ, vrátane návrhu programu a návrhu kandidátov na predsedu, podpredsedov, členov predsedníctva a kontrolnej komisie, odsúhlaseného Ústredím, zašle pozvánku klubom a ÚC mesiac pred konaním VZ. Poriadok volieb v rámci programu

vydá predsedníctvo samostatne pri zvolaní VZ. Program a poriadok volieb schvaľujú delegáti na začiatku VZ.

VZ bude v zmysle tohto paragrafu 8. 11. 2019 v Bratislave, kde si zvolíme nových funkcionárov ZKS. Dovtedy majú mandát všetci doterajší funkcionári.

VÝZNAMNÉ AKTIVITY

Ústredie ZKS realizuje v dňoch 6.–7. 11. 2019 v spolupráci s ESU v Bratislave európsku regionálnu konferenciu „30 rokov slobody očami seniorov“ a 8. 9. 2019 v Bratislave Valné zhromaždenie s asi 98 delegátmi. Budeme tiež spolupracovať na akciách pri príležitosti spomienok na „Nežnú revolúciu“.

V r. 2018 bolo zasadanie Ústredia ZKS v Badíne 15. 3. 2018. Prerokovali sa výročné správy, zhodnotil sa časopis Generácie a webová stránka. Na vedomie sa vzala informácia o nových projektoch, medzinárodná spolupráca v r. 2017 a činnosť v rámci FKI a Rady vlády.

Druhé zasadanie Ústredia bolo v Bratislave 27. 6. 2018. Zúčastnil sa ho o. biskup Jozef Haľko, ktorý „vyjadril uznanie staršej generácii a vyzval ju, aby sa nenechala znechutiť, lebo aj malé a drobné skutky vykonané s láskou majú veľkú hodnotu“. Prerokoval sa stav nového projektu

ÚC-1 „Seniori rodinám – rodiny seniorom“ a vzala sa na vedomie správa Kontrolnej komisie za roky 2016-17. Prerokoval sa tiež stav medzinárodných stykov a príprava regionálnej konferencie ESU.

Hlavná konferencia ZKS v r. 2018 bola „Prevencia trestnej činnosti páchanej na senioroch“ (14.–15. 3. 2018) v Badíne. Jej cieľom bolo získanie vedomosti a zručnosti v oblasti vlastnej bezpečnosti, ochrany, právnej, finančnej a spotrebiteľskej, aby sa seniori nestali obeťami trestnej činnosti. V júni 2018 bol vydaný zborník konferencie, ktorý bol zaslaný účastníkom.

ZKS sa pravidelne zúčastňuje Dní rodiny, Dní matiek a Sociálnych dní, ktoré organizuje najmä FKI. Medzi 55 kresťanskými organizáciami je ZKS aktívnym členom FKI, členom predsedníctva je zástupca ZKS Peter Mach.

Delegáti ZKS v ESU sa zúčastnili na zasadaní výkonného výboru 23.–24. 11. 2018 v Leuvene (Belgicko). M. Nemeček a O. Tunega sa aktívne zúčastnili na Letnej akadémii ESU vo Viedni (6.–8. 7. 2018). Dotazník ZKS k Eurovoľbám zaslal predseda ZKS v júni 2018 do centrál ESU. Jozef Mikloško je člen Rady KDH, aktívne sa zúčastňuje Snemov, aj programovej konferencii a Dňa rodiny 23. júna 2018

v Zuberici. Je členom Predstavenstva Spolku slovenských spisovateľov. Jeho posledná kniha Ľudia a doba - z môjho života, (Marenčin PT, 2017) sa venuje aj seniorom. Je vedúcim Pi-klubu seniorov - spisovateľov, umelcov a hudobníkov, ktorý sa raz mesačne stretáva vo Vinosadoch.

V roku 2018 organizovalo ESU a Maďarsko v Budapešti medzinárodnú konferenciu „Aktívne starnutie a účasť seniorov v dennom živote“. Aktívne sa jej zúčastnili Jozef Mikloško a Miloš Nemeček. Konferencia ukázala mnoho zhodného so slovenskou súčasnosťou. V Maďarsku je priemerná penzia iba asi 320 €, o 20% nižšia než u nás.

13. júna 2017 v Bratislave sa uskutočnilo Ústredie ZKS so seminárom pod egidou BSK „Starnutie populácie a solidarita generácií“. V Rade vlády SR sa vzala na vedomie správa, ktorú pripravilo ZKS: „Aktívna podpora a zvýšenie povedomia v spoločnosti, systému delenia pracovných miest v pracovno-právnych vzťahoch s dôrazom na seniorskú populáciu (55+)“. Delegáti ZKS sa aktívne zúčastnili regionálnej konferencii ESU „Ako zlepšiť kvalitu života seniorov“ v Prahe (10.–12. 3. 2017), Letnej akadémii ESU vo Viedni (30. 6.–2. 7. 2017) a regionálnej konferencii v Mníchove (28.–30. 9. 2017). Zúčastnili sme sa aj Vianočných trhov v Bratislave, Dní rodiny, Dní matiek a Sociálnych dní FKI.

Pozornosť venujeme seniorom – jubilantom, aktívne sa podieľame na šírení dokumentu Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020. V októbri 2015 sa na pozvanie europoslankyne Anny Záborskej uskutočnila exkurzia seniorov do Európskeho parlamentu v Štrasburgu. 27. 8. 2015 sa uskutočnilo na Katolíckej univerzite v Ružomberku 11. Valné zhromaždenie ZKS a 27.–28. 8. 2015 tu prebehol celoštátny seminár „Európsky rok rozvoja na Slovensku a problém

migrácie“. Organizovali sme aj kultúrne a poznávacie zájazdy členov ZKS po Slovensku a do Rakúska.

DOMA AJ MEDZINÁRODNE

Jozef Mikloško bol v parlamentných voľbách 2012 zvolený 9471 preferenčnými hlasmi za poslanca NR SR pre roky 2012-16. Bol druhým najstarším poslancom NR SR, aktívne vystúpil v pléne 615 krát. Počas štyroch rokov mesačne dával zo svojho poslaneckého platu asi 400-500 Euro na seniorské akcie a na charitatívne aktivity. Darom od NR SR ZKS získalo 49 kusov 10 ročných počítačov a 30 počítačov (8 ročných) od MPSVR, rozdelili sa záujemcom z klubov.

V dňoch 4.-5. novembra 2016 sa konal v belgickom Leuvene 9. kongres Európskej únie seniorov (ESU) pod heslom „Spolu za bezpečnú a sociálnu Európu“. Delegáciu ZKS tvorilo 12 delegátov. Dvaja boli členmi Výkonného výboru ESU za SR (Jozef Mikloško a Miloš Nemeček), ich náklady hradilo ESU. Ostatných desať členov ZKS bolo odsúhlasených ESU, z nich päť sa Kongresu zúčastnilo a ďalších päť prenechalo svoj mandát vyslaným delegátom ZKS, ktorými boli V. Čeplíková, M. Gregušová, K. Grejtáková, T. Kepencay a P. Mach. Náklady týchto delegátov

spolufinancovali poslanci EP za KDH A. Záborská a I. Štefanec. Na kongrese, ktorý sa uskutočňuje každé tri roky, sa zúčastnilo 228 delegátov seniorských organizácií z 23 krajín EÚ. Kongres zvolil aj 12 podpredsedov ESU. Z doterajších podpredsedov boli 11 znovuzvolení. Jedným z kandidátov na podpredsedu bol aj Jozef Mikloško, ktorému k zvoleniu chýbalo niekoľko hlasov. V prednáškovvej časti zaujal referát Hermana Van Rompuya, bývalého prezidenta Európskej rady. Zdôvodňoval nutnosť nových investícií, stáleho ekonomického rastu a stabilného sociálneho systému. Veľkú pozornosť venoval brexitu, Rusku a európskemu rozpočtu. Konštatoval, že obeťou brexitu budú občania UK, ale dotkne sa to aj ostatných členov EÚ. Poznamenal, že o vážnych veciach nemôžu rozhodovať ľudia, ktorí tomu nerozumejú. Predsedníčka ESU An Hermans zdôraznila snahu seniorov žiť v takej Európe, ktorá je im priaznivo naklonená. Je ich stále viac, dlho aktívne žijú. Sú hlavnými voličmi kresťanskodemokratických strán v mnohých krajinách. V programe vystúpil aj Jozef Mikloško, ktorý hovoril o nebezpečenstve finančných špekulácií, derivátových obchodoch, tlačených nekrytých peňazí – kvantitatívnom uvoľňovaní. Zdôraznil, že podiel viny na ukrajinskom konflikte

nesú obe strany, aj USA a EÚ. Kongres prijal Deklaráciu „Spolu za bezpečnú a sociálnu Európu“.

28. výročie nežnej revolúcie si ZKS pripomenulo v Bratislave. Aj keď vývoj mnohých sklamal, vybojovali sme si slobodu a možnosť zariadiť si život podľa svojich predstáv. ZKS spolu s Klubom histórie polície a armády usporiadali na Hviezdoslavovom nám. Spomienku aj na 17. november. Prišlo 10 historických áut VB a 30 policajtov v retrouniformách, zástupcovia z Prahy, Brna, Dojča, Trenčína, Bánoviec nad Bebravou, Topoľčian, Púchova a Prievdzia. V programe hrala Svätajurská dychovka.

Zakladateľ ZKS Ján Benček a jeho pokračovateľ Ivan Kravjanský nasmerovali ZKS kresťanskou orientáciou. Po dosiahnutí 80 rokov viac nepokračovali v práci vo funkcii predsedu ZKS. Podľa tejto nepísanej zásady ani ja na tohoročnom VZ nekandidujem na žiadnu funkciu. Ako predseda ZKS, som ako dobrovoľník pracoval vyše 12 rokov, je čas prenechať prácu mladším. Svoje funkčné obdobie pokladám za úspešné, podarilo sa dosiahnuť v spolupráci s mnohými funkcionármi a členmi ZKS dobré výsledky v prospech seniorov. Ďakujem všetkým za pomoc a spoluprácu a želám ZKS, aby pri novom vedení aj pri silnej polarizácii našej spoločnosti, dokázalo ďalej šíriť poslanstvo kresťanského spôsobu života, pretože bez morálky a Boha nemá tento život žiadny význam.

Prajem všetkým členom ZKS v budúcnosti dobrú vzájomnú spoluprácu a nadovšetko udržanie jednoty, ktorá bola v posledných rokoch stále spochybňovaná.

Jozef Mikloško
Medzititulky redakcia
Foto: Michal Koniar

BRATISLAVA HOSTILA REGIONÁLNU KONFERENCIU ESU

Po tri dni na začiatku novembra sa stala Bratislava európskym centrom seniorských aktivít. Hostila regionálnu konferenciu Európskej únie seniorov.

Poznáme ju pod iniciálami ESU a ako jedna z asociácií Európskej ľudovej strany, združujúcej kresťanskodemokraticky orientované strany kontinentu, je vôbec najväčšou politickou organizáciou seniorov v Európe. Spája 34 členských organizácií v 27 krajinách a zastrešuje spolu viac než jeden a štvrt milióna členov. Na budúci rok oslávi štvrtstoročie od svojho založenia a Združenie kresťanských seniorov Slovenska – pochválme sa, že o pár mesiacov staršie – je nielen jeho aktívnym členom, ale aj spoluzakladateľom a Ján Benček bol jedným z prvých podpredsedov ESU.

ESU poverila naše Združenie organizovaním regionálnej konferencie pre strednú Európu. Pár slov na vysvetlenie. ESU má každé tri roky svoje vrcholné podujatie, kongres, ktorý volí vedenie únie. Ostatný aj za účasti delegácie ZKS prebehol nedávno v bulharských kúpeľoch

Sandanski a informovali sme o ňom v predchádzajúcom vydaní Generácií. Okrem toho každý rok prebehne niekoľko regionálnych konferencií ESU tak, aby

obsiahli všetky dôležité časti kontinentu a spojili tamojšie členské organizácie. ZKS bolo poctené úlohou zorganizovať toto pracovné aj reprezentatívne stretnutie.

PRIŠLI HOSTIA A PRIATELIA

Téma, ktorú sme zvolili, bola logická aj symbolická. Tridsať rokov slobody očami seniorov. Iba niekoľko dní pred tridsiatym výročím Novembra bolo celkom zákonité, že chceme hovoriť o tom, čo spoločnosť s osobitným dôrazom na staršiu generáciu za ten čas dosiahla, čo zostalo z predsavzatí nenaplnené a aké sú ďalšie perspektívy a zámery.

V tomto priestore starého kontinentu však vedľa seba žijú krajiny, občania a organizácie seniorov s veľmi rôznymi historickými skúsenosťami. Veľmi podobné osudy ako my majú naši susedia a priatelia z Českej republiky, Maďarska a Poľska, členovia zoskupenia V4. Tí rovnako ako my bilancujú tridsať rokov slobody a preto sme pozvali zástupcov organizácií kresťanských seniorov z týchto krajín. Vcelku logicky najpočetnejšia bola sedemčlenná delegácia českých priateľov, po traja prišli z Maďarska aj Poľska.

V stredoeurópskom priestore významnú úlohu zohrávajú Nemecko aj Rakúsko, tam sú tiež veľmi silné organizácie

kresťanských seniorov. Politické, hospodárske a sociálne podmienky ich života sú od našich v mnohom odlišné, ale viaceré ich skúsenosti sú hodné nasledovania a môžu byť inšpiráciou. Z oboch krajín sme privítali špičkových rečníkov a funkcionárov spriatelenej seniorskej organizácie a ukázalo sa, že toto pozvanie bolo veľmi prínosné a príklady motivujúce.

Rakúska delegácia sa na posledný polderň rozrástla na šesticu, keď pribudli dvaja zástupcovia kresťanských seniorov z Dolného Rakúska, dvaja z Burgenlandu a jedna dáma z Viedne. Prebrali sme možnosti spolupráce s týmito nám geograficky najbližšími zo susedného Rakúska a zaznelo viacero dobrých nápadov. Napokon bolo pre nás ctou, že prišlo vedenie ESU na najvyššej úrovni, prezidentka An Hermans a generálny sekretár Guido Dumon, obaja z Belgicka, kde je v súčasnosti centrála ESU.

TRIDSAŤ ROKOV SLOBODY

Medzinárodnú zostavu dopĺňali početní slovenskí účastníci, pozvali sme funkcionárov ústredia a územných celkov z celého Slovenska. A samozrejme prezentácia slovenského pohľadu na tridsať rokov slobody bola najrozsiahlejšia a najreprezentatívnejšia. K niektorým

vystúpeniam sa ešte vrátíme samostatne a podrobnejšie. Ale väčšinu z nich si pripomeňme aspoň v skratke.

Za hostiteľskú organizáciu konferenciu otvoril predseda ZKS Jozef Mikloško a v mene ESU prezidentka An Hermans. V priebehu prvého dňa rokovania mal Jozef Mikloško ešte samostatné vystúpenie s názvom Situácia a perspektívy seniorov na Slovensku. Zdôraznil v ňom predovšetkým hodnotové otázky nielen z pohľadu vývoja u nás, ale aj v medzinárodných súvislostiach. Ján Lipiansky, predseda Jednoty dôchodcov

na Slovensku, hovoril predovšetkým o sociálnych aspektoch života staršej generácie u nás. Odovzdal tiež v mene svojej organizácie pozdravný list Jozefovi Mikloškovi s poďakovaním za spoluprácu v súvislosti s ukončením jeho funkcie predsedu ZKS.

Význam regionálnej konferencie podčiarkla aj skutočnosť, že záštitu nad ňou prijal premiér Peter Pellegrini. Ivan Švejna, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny zastupoval ministra Jána Richtera a prečítal jeho pozdravný list. Dodajme, že toto ministerstvo podporilo konferenciu zabezpečením tlmočenia, čo je cenná pomoc. Keďže v kompetencii Ivana Švejnu sú na poprednom mieste otázky dôchodkov, popri pozdrave konferencii sa vo svojom vystúpení venoval udržateľnosti dôchodkového systému v súvislosti so starnutím populácie a demografickými zmenami.

ČO SME ZÍSKALI A ČO NEZVLÁDLI

Prvý deň rokovania hostil Bratislavský samosprávny kraj vo svojej zasadacej sále a zaslúži si poďakovanie aj za finančnú podporu konferencie. Jej účastníkov pozdravil podpredseda BSK Mikuláš Krippel. Príklady dobrej praxe

v starostlivosti o seniorov na regionálnej úrovni, to bola téma vystúpenia predsedu Prešovského samosprávneho kraja Milana Majerského. Treba oceniť, že tento najmenej rozvinutý región Slovenska sa príkladne stará o svoju striebornú generáciu a ukazuje, že popri cifrách je dôležité aj srdce... Mimochodom PSK na čele s Milanom Majerským tiež finančne podporil regionálnu konferenciu.

Záverečný blok prvého dňa otvoril bratislavský pomocný biskup Jozef Halko a svoj príspevok nazval Seniori,

práce sv. Alžbety Eva Grey. K viacerým z týchto vystúpení sa vrátíme samostatne a podrobnejšie.

ZAHRANIČNÉ SKÚSENOSTI

Druhý deň rokovania prebiehal v konferenčnej sále bratislavského hotela Nivy, kde boli účastníci konferencie ubytovaní. Zloženie delegátov a vystupujúcich zo zahraničia vôbec nebol náhodný. Prišli k nám predstavitelia mimoriadne silných organizácií kresťanských seniorov z Nemecka a Rakúska, ktoré zohrali zásadnú

CDU má okolo 56 tisíc členov v 360 základných organizáciách a pôsobí vo všetkých významnejších mestách a regiónoch Nemecka. Veľmi zaujímavým a inšpiratívnym príkladom je BAGSO, v preklade Spolkové pracovné združenie seniorských organizácií. Je v ňom zastrešených 120 organizácií staršej generácie a je jej rešpektovaným zástupcom vo vzťahoch so štátom a pri presadzovaní oprávnených záujmov seniorov. Dodajme, že obdobnú strechu na Slovensku dosiaľ nemáme...

Vôbec najväčšiu organizáciu kresťanských seniorov v Európe, našich rakúskych susedov a priateľov, reprezentoval Heinz K. Becker, tiež viceprezident ESU. Asociácia seniorov Rakúska, Seniorenbund má okolo 330 tisíc členov a napríklad len v najbližšom Dolnom Rakúsku je ich okolo 65 tisíc. Samotný Heinz K. Becker je pozoruhodnou osobnosťou, dlhé roky generálny sekretár Seniorenundu a po dve obdobia poslanec Európskeho parlamentu, ako jediný za seniorov. Hoci vo svojom vystúpení podčiarkol, že vďaka historickým špecifikám je veľká podpora, aká je v Rakúsku zo strany štátu pre seniorské organizácie, sotva opakovateľná, predsa nemálo z činnosti rakúskych kresťanských zaujalo. A priestor pre dvojstrannú spoluprácu je veľký.

V PODOBNEJ SITUÁCI

O odlišných podmienkach pre seniorov a podobnej situácii ako u nás hovorili hostia z Poľska, Maďarska a Českej republiky. Ba môžeme povedať, že pre nich sme inšpiráciou aj my: ZKS je najstaršou a najpočetnejšou organizáciou kresťanských seniorov v postkomunistických krajinách. Naopak v Maďarsku sa organizácie kresťanských seniorov iba formujú. Aj o tom hovoril Tamás Szirmay, reprezentujúci jednu z nich, ktorá je členom ESU.

Janusz Marszalek, prezident Únie seniorov Poľska, hovoril o spolupráci s ďalšími poľskými organizáciami, ktoré

svedkovia viery. Bolo to pôsobivé a skutočne hodnotné aj hodnotové vystúpenie a poslanstvo. Nemenné hodnoty v meniacom sa svete bol nielen názov, ale aj obsah vystúpenia, s ktorými prišla zvolená poslankyňa Európskeho parlamentu Miriam Lexmann. Viacnásobný bývalý minister Ivan Šimko výrazne oslovil prítomných na jasne definovanú tému: Čo nám prinieslo 30 rokov slobody a čo sme nezvládli. Starostlivosť o seniorov – jeden z pilierov kresťanskodemokratickej politiky, o tom hovorila vedúca Ústavu sociálnej práce Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej

úlohu pri vzniku ESU a aj dnes sú jej oporami. Inšpiráciou pre nás a ďalšie postkomunistické krajiny a ich seniorské organizácie môže byť to, ako pracujú, akú majú podporu štátu a spoločnosti i to, aká je úroveň postavenia seniorov v týchto krajinách. Samozrejme pri všetkom rešpektovaní historických, spoločenských a sociálno-ekonomických súvislostí a odlišností.

Nemálo podnetného priniesla Gabriele Peus-Bispinck, členka predsedníctva Únie seniorov CDU, ktorá je súčasne viceprezidentkou ESU. Únia seniorov

majú oproti nám viaceré špecifiká. Za najbližšiu označil Zväz seniorov univerzít tretieho veku, k toré sa však od našich výrazne líšia. Majú početnú členskú základňu a organizujú nielen vzdelávanie, ale aj kultúrne či turistické akcie a ďalšie aktivity seniorov. Najpočetnejší so 600 tisíc členmi je Zväz dôchodcov a invalidov. U nás tieto skupiny majú samostatné štruktúry a nie je reálne to zásadne meniť. Ale majú mnohé spoločné záujmy, napríklad vo sfére sociálnych služieb, ale aj ďalšie – a bolo by prospešné v týchto otázkach spájať svoj postup. Veď je to naozaj veľká sila, keď občanov so zdravotným znevýhodnením je takmer pol milióna a seniorov viac než milión a ich počet výrazne rastie...

Českých priateľov predstavila Lidmila Němcová, predsedníčka Združenia kresťanských seniorov ČR a viceprezidentka ESU. Organizácia postupne rastie a vzhľadom na našu zemepisnú aj historickú blízkosť je tu veľký potenciál spolupráce. Druhým českým rečníkom bol Jan Kasal, podpredseda Programovej rady a člen širšieho vedenia KDU-ČSL, ktorý bol v minulosti tiež predsedom českých kresťanských demokratov. Jeho vystúpenie malo tému a názov Česká republika – cesta za spravodlivými dôchodkami?

MEDZINÁRODNÉ SÚVISLOSTI

Medzinárodnými súvislosťami postavenia slovenských seniorov sa zaoberali dvaja rečníci záverečného bloku prednášok. 15 rokov členstva v EÚ očami slovenských seniorov bol názov vystúpenia Ivana Štefanca, poslanca Európskeho parlamentu. Pripomeňme, že Ivan Štefanec tiež podporil regionálnu konferenciu a so ZKS má dlhodobu veľmi dobrú spoluprácu.

Peter Mach, ktorý okrem iného ZKS zastupuje v Rade vlády pre práva seniorov, zdokumentoval na číslach štatistik Postavenie slovenských seniorov v medzinárodných

porovnaníach. Podčiarknime jeho vysokú kompetentnosť, veď bol predsedom Štatistického úradu SR a je uznávaným odborníkom. Aspoň stručne zhrňme, že exaktne preukázal, ako sa Slovensko sotva môže označovať za sociálny štát, keď v sociálnych výdavkoch či vo výdavkoch na dôchodky v percente hrubého národného dôchodku – čo je nepochybne objektívne a korektné porovnanie – výrazne zaostávame nielen za vyspelými krajinami Európy, ale vo väčšine ukazovateľov sú pred nami aj ďalší členovia V4.

Ako to zlepšiť by mal ukázať zásadný strategický dokument, nový Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030. Práve sa rozbieha jeho príprava a v pracovnej skupine je aj Miloš Nemeček, ktorý tiež zastupuje ZKS v Rade vlády pre práva seniorov. Zdôraznil okrem iného, že nevyhnutnosť, aby Národný program mal skutočne strategický a odborne podložený charakter, narušujú niektoré populistické kroky súčasnej vládnej koalície. Veľmi dôležitá pri jeho kvalitnej tvorbe bude aktívna participácia zástupcov staršej generácie, na poprednom mieste ZKS.

SLOVÁ UZNANIA

Úplným záverom regionálnej konferencie bol diskusný blok, ktorý viedla prezidentka ESU An Hermans. Zúčastnili sa na ňom predstavitelia všetkých prítomných organizácií kresťanských seniorov. An Hermans vyzdvihla obsahovú i organizačnú kvalitu podujatia, ocenila jeho prínos pre ďalší postup v rámci ESU a poďakovala sa Združeniu kresťanských seniorov Slovenska za úroveň konferencie i jej atmosféru a pohostinnosť.

Dodajme, že na tom sa podieľali veľkým dobrovoľníckym nasadením mnohí členovia

ZKS a prispeli i jeho priaznivci a partneri. Snažili sme sa aj za pomerne krátky čas ukázať niečo zo Slovenska či už pekným folklórnym programom alebo večerom na krásne zrekonštruovanom zámku v Pezinku. Konferenciu pripravil programový a organizačný výbor v zložení: Jozef Mikloško, Peter Mach, Mária Muchová, Miloš Nemeček a Ondrej Tunega.

Združenie kresťanských seniorov potvrdilo, že je aktívnym členom Európskej únie seniorov a môže si trúfnuť aj na podobne náročné úlohy.

Miloš Nemeček

VYSTÚPENIE IVANA ŠVEJNU

Som rád, že môžem prispieť na tejto konferencii aj odborným príspevkom. Ten, kto ma pozná, vie, že problematika dôchodkového systému a seniorov je tým hlavným, čím sa posledné roky zaoberám.

Často v médiách zaznieva, že starnutie je problém, ale v skutočnosti to tak vôbec nie je. Je to prirodzený proces a teším sa, ľudia sa dožívajú vyššieho veku. Ani naše dokumenty zamerané na problematiku aktívneho starnutia a osobitne Národný program aktívneho starnutia nevymedzujú populačné starnutie do budúcnosti ako záťaž pre spoločnosť, ale ako šancu spoločnosti pre dosahovanie vyššej úrovne jej rozvoja, súdržnosti a medzigeneračnej udržateľnosti. Cieľom je predovšetkým:

- vytvárať obyvateľstvu podmienky pre dlhší život v dobrom zdravotnom stave,
- zostať aktívny v rôznych oblastiach, vrátane zamestnanosti a dobrovoľníckej činnosti po dlhšiu dobu a pôsobiť tým

proti rastúcej nerovnosti v starobe,

- posilniť integráciu starších mužov a žien v spoločnosti, vytvárať predpoklady pre ich dôstojný život a
- prijímať opatrenia pre odstránenie diskriminácie na základe veku v akejkoľvek forme.

Národným programom aktívneho starnutia sa Slovensko prihlásilo k problematike aktívneho starnutia v celej jej komplexnosti a priznalo problematike podpory aktívneho starnutia pozíciu verejného záujmu a politickej priority. Cieľom je presadzovať a podporovať ľudské práva starších osôb aj cestou ich aktivizácie prostredníctvom verejných

politik. Nejde pritom len o riešenie účasti starších osôb na trhu práce, ale aj o podporu ich celoživotného vzdelávania, občianskych a sociálnych aktivít mimo trhu práce, podporu ich nezávislosti, dôstojnosti, ekonomickej a sociálnej bezpečnosti, vrátane ochrany pred zlým zaobchádzaním v spoločnosti i v osobných vzťahoch.

Dôkazom povýšenia významnosti vzťahu štátu voči starším občanom bolo hneď na začiatku platnosti programu splnenie jednej z úloh – a to pretransformovanie Výboru pre seniorov pôsobiaceho pod záštitou ministerstva práce na poradný orgán vlády Slovenskej republiky (Radu vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politik procesu starnutia populácie).

Program je po obsahovej stránke rozčlenený na tri základné okruhy starostlivosti štátu o starnúcich občanov:

1. Ochrana ľudských práv, podpora aktívnej nezávislosti a občianskej účasti starších ľudí

2. Zamestnanosť a zamestnatelnosť starších ľudí
3. Nezávislý, bezpečný a kvalitný život starších ľudí.

V oblasti ochrany ľudských práv, podpory aktívnej nezávislosti a občianskej účasti starších ľudí treba vyzdvihnúť prácu relevantných subjektov odvedenú na úseku právnej ochrany seniorov voči nemorálnym zmluvným podmienkam a v boji proti množiacim sa a často veľmi brutálnym formám zneužívania a zlého zaobchádzania so staršími ľuďmi. Ministerstvo spravodlivosti SR významne posilnilo práva obetí násillia a aj domáceho násillia, ktoré je páchané na senioroch. Novelou Trestného poriadku sa podstatne posilnili procesné práva obetí (poškodených - seniorov). Policajný zbor Ministerstva vnútra SR prijal opatrenia, ktorými sa sprísnil dohľad a sankcie pri predaji tovarov a služieb seniorom formou prezentácií a súťaží, ktoré majú manipulatívny a nátlakový charakter. Podotýkam, že riešenie aj takýchto

výziev vyplývajúcich zo starnutia populácie nie je možné bez účasti organizácií, presadzujúcich práva starších občanov. V tejto súvislosti si dovoľm vyzdvihnúť veľmi aktívne partnerské vzťahy MPSVR SR so subjektmi presadzujúcimi potreby a záujmy seniorov.

V sociálnej oblasti je aj naďalej nutné posilnenie verejných financií a finančných systémov, zohľadnenie starnutia populácie a úbytku pracovnej sily, zabezpečenie primeraných a udržateľných dôchodkov, kvalitnej zdravotnej starostlivosti a kvalitných sociálnych služieb. Aj v tejto oblasti sa môžeme pochváliť viacerými opatreniami ako napr. zavedenie minimálneho dôchodku, postupná debarierizácia a modernizácia zariadení sociálnych služieb či kroky smerujúce k deinštitucionalizácii sociálnych služieb.

Aj zásluhou Národného programu aktívneho starnutia si spoločnosť čoraz viac uvedomuje význam aktívneho

starnutia ako nástroja na riešenie veľkej celospoločenskej výzvy v podobe starnutia populácie. Vzhľadom na demografický vývoj bude agenda aktívneho starnutia v nasledujúcich rokoch naberať na význame, a to nielen z hľadiska potreby zabezpečenia dôstojného života seniorov, ale stále viac aj z hľadiska aktívneho prispievania seniorov k udržateľnému rozvoju celej spoločnosti.

Nový pripravovaný dokument týkajúci sa aktívneho starnutia by mal práve v nadväznosti na Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030, ktorá definuje základne ciele a priority rozvoja Slovenska v rámci sledovaného obdobia určovať konkrétne analytické východiská, ciele a z nich vyplývajúce opatrenia zamerané na otázky podpory aktívneho starnutia v Slovenskej republike.

Foto: Michal Koniar,
Ondrej Tunega

VYSTÚPENIE GABRIELE PEUS-BISPINCK

Ďakujem za pozvanie, vážim si ho a som rada a šťastná, že môžem u vás vystúpiť. Rada by som vás informovala o situácii a životných podmienkach seniorov v Nemecku.

Mali by sme sa zamerať na popísanie a predstavenie zastrešujúcej organizácie seniorských organizácií a seniorov v Nemecku, ktorá slúži na garantovanie ich práv a požiadaviek v spoločnosti.

V SRN si žijú seniori relatívne šťastne, sú spokojní so svojim životom, aspoň to väčšina tak vidí a tvrdí, ale tiež majú svoje problémy. Hovoríme hlavne o dôchodkoch, chudobe a starostlivosti vo vysokom veku.

Takže dôchodky a dôchodkový vek: Pôvodne to bolo 65 rokov, po dvoch mesiacoch sa to zvyšovalo, teraz je to 67 rokov ale sme si istí, že to nebude stačiť. Dnes sme na úrovni dôchodku 48% z posledného príjmu, ale je pravdepodobné, že sa to zníži na 40%, alebo ešte menej, ak niečo nezmeníme. Diskutujeme o možnostiach. V súčasnosti sa hovorí o hranici odchodu 69 rokov a tri mesiace, ale už sa diskutuje o hranici 70 rokov a dokonca zaznievajú hlasy aj o hranici 73 rokov. Možno niektoré návrhy netreba brať až tak vážne, ale je nutné o téme hranica odchodu aktuálne diskutovať, teda budeme

zvyšovať vek odchodu do dôchodku.

Ale vzniká aj isté napätie, sú ľudia, ktorí pracovali celý život a ich výška dôchodku nie je oveľa vyššia, alebo rovnaká ako je tých, čo nepracovali. Chceme, aby títo dostali viac a boli odstupňovaní o tých, ktorí nepracovali. Chceme zaviesť

základný dôchodok, väčší, ako sociálne dávky, teda základ aspoň na 900 eur. Druhá oblasť je starostlivosť. Mnohí ľudia tvrdia, že sa očakáva katastrofa v oblasti starostlivosti o seniorov. Dnes je to zhruba 590 000 ľudí, ktorí sa starajú v SRN o seniorov. O desať rokov bude potreba 720 000 ľudí a v roku 2015 bude potreba 900 000 ľudí na starostlivosť o seniorov. Musíme zlepšiť podmienky pre týchto ľudí. Priemerný plat v SRN je cca 3200 eur. Ale plat ľudí ktorí sa starajú o seniorov, je v priemere 2000 Eur. Chceme sa postarať o zvýšenie ich platov a prilákať ľudí do oblasti starostlivosti z iných oblastí. Chceme zlepšiť aj ich pracovné podmienky. Nie je dobré, ak takíto ľudia musia pracovať napríklad 4 hodiny ráno a 4 hodiny večer. Niektorí prestali vykonávať túto prácu, lebo to bol pre nich príliš ťažké. Chceme zvýšiť platy aj ľuďom, ktorí riadia inštitúcie starostlivosti o seniorov a zabezpečiť pre nich väčšie úľavy, napr. daňové. Napríklad čím dlhšie vykonáva pracovník túto sociálnu činnosť, môže mať vyššiu úľavu. Áno, máme v SRN Vietnamcov a Kórejcov, ktorí sa starajú

o našich seniorov, ale potrebujeme aj miestnych občanov.

Ďalej tu máme chudobu. Myslím si, že toto sa v SRN dosť preháňa, v Nemecku nemáme chudobu v pravom slova zmysle.

Máme dve definície chudoby:

- Jedna definícia chudoby hovorí že ak si za rok nemôžete dovoliť platiť nájom, kúpiť novú práčku, alebo ísť na týždennú dovolenku. Toto kritérium spĺňa zhruba 2,4% populácie
- Druhá definícia je mierne šialená, za ohrozeného chudobou je považovaný každý, ak zarába menej ako 60% priemerného príjmu. Tá definícia je zlá. Nevie, prečo ešte stále máme túto definíciu, ale iste nie je správna. Ľuďom naozaj chudobným treba pomáhať, ale netreba to preháňať, máme ich len zopár. Chudoba sa ale rozširuje.

Ďalšia téma, a nie iba v Nemecku je osamelosť. V súčasnosti sa to považuje za chorobu, horšiu ako fajčenie, alebo pitie alkoholu. Ale zasa to netreba preháňať. Aktuálne sa hovorí že v SRN iba 10% ľudí žijú ako osamelí. Paradoxom je že naša generácia, ľudia nad 65 rokov nežijú veľmi osamelo. Aktuálne je oveľa osamelejšia mladá generácia ako my seniori od 65 do 74 rokov. To hovoria štatistiky. Všetci vieme, že proti osamelosti nás seniorov robíme veľa vo farnostiach, napríklad spoločné obedy, hry, exkurzie, nedá sa stále vymýšľať niečo nové, ale treba pokračovať, mnohí seniori to aktívne robia pre seniorov v boji proti samote. My kresťanskí seniori to určite robíme, nie je to len štát, ktorý sa má starať. A tu môže

každý z nás prispieť, napríklad navštíviť alebo pozvať svojho suseda.

Teda to boli 4 základné oblasti, problémy našich seniorov v SRN, ktoré som chcela pomenovať

Samozrejme veľmi nápomocná k presadzovaniu záujmov seniorov a uvedených bodov je strešná organizácia BAGSO – tá zastrešuje všetky seniorské organizácie a seniorov v SRN, každoročne sa niekoľkokrát stretáva a koncentruje sa aktuálne hlavne na nasledovné 4 oblasti:

1. Otázka politiky seniorov – rovnaké život podmienky všade v krajine. Rozdiel medzi západom a východom a rozdiel medzi veľkými mestami a malými mestami a vidiekom. Chceme rozdiel vyrovnať.
2. Nediskriminácia – zmeniť článok 3 ústavy SRN, nikto nesmie byť diskriminovaný vekom, to tam chýba.

3. Dobrovoľníctvo – aby stále viac seniorov sa venovalo nielen vnukom ale angažovať sa aj v spoločnosti. Snažíme sa to dosiahnuť aj pomocou digitálnych aktivít, angažovať sa v starostlivosti, v zdravotníctve, aby geriatrická rehabilitácia bola lepšia
4. Média/digitalizácia – napríklad jedno zo zasadnutí BAGSO bolo vo forme videokonferencie, na výsledkoch spoločne pracovať.

Táto zastrešujúca organizácia vydáva

množstvo publikácií, niektoré sú tu k dispozícii zdarma. Pre seniorov, tlačové správy každé 2 týždne. BAGSO vykonáva lobbying pre seniorov na ministerstvách, pravidelne a stretávajú s ministerstvami pre seniorov a mládež, ministerstvom potravinárstva, sociálnych vecí, zdravotníctva, tiež s odborovými organizáciami. Je dôležité mať tieto kontakty.

Je skvelé, že máme 120 členských organizácií, ktoré vedia vygenerovať spoločný postup. Sú to cirkevné, spoločenské, športové, ale nie sme politicky zameraní. Prezident BAGSO je bývalý minister za SPD, ale teraz už je nestranný. Jeho posledný komentár pri príležitosti 30 výročia BAGSO: O 20 rokov to budú 50 narodeniny. Prezident bude mať 99 rokov a iste príde, ak ho pozvú.

VYSTÚPENIE JANUSZA MARSZALKA

My z Poľska, Českej republiky Slovenska a Maďarska sme zvlášť šťastní, že sme sa práve tu mohli stretnúť s našimi kolegami z Nemecka, Rakúska aj Belgicka.

No oveľa menej šťastia sme oproti našim západným kolegom mali po 2 svetovej vojne, kde sme sa ocitli v inom a bipolarizovanom svete. Aj keď sa Rakúšania pridali o niečo neskôr, nakoniec mali obyvatelia na Západe šťastie žiť v slobodnom svete a tak si mohli spoločenský život lepšie organizovať. My sme si museli zvyknúť na iný spoločenský poriadok. Neznamená to ale, že všetci ľudia boli nešťastní. Jednoducho museli si zvyknúť a akceptovať iný spoločenský poriadok. Ale keď ľudia v sedemdesiatych rokoch mohli viac cestovať, zistili, že na Západe žijú ľudia inak a vedia si spoločnosť inak spravovať.

V rokoch 1979 až 1981, keď bol zvolený poľský pápež Ján Pavol II., prišli tí zlí Poliaci, začali s nepokojmi a vlastne oni odštartovali procesy, ktoré spôsobili až pád berlínskeho múru a pád komunistických režimov. Prečo hovorím „tí zlí Poliaci“? Keď sme v tých časoch prechádzali československé hranice, tak nás colníci nazývali „Ach, znova tí Poliaci“ a prehádzali nám vždy kompletne celé auto a aj naše zvršky. Československí hraničiarci boli na Poliakov mimoriadne alergickí. Ale časy sa zmenili a my žijeme v inej dobe, možno žijeme nie vždy ľahšie, ale slobodnejšie a asi aj krajšie. Do krajín východného bloku sa naliata nová energia, elán a sila, ľudia

sa veľmi intenzívne pustili do budovania novej spoločnosti. Určite bolo treba najprv postaviť znovu na nohy hospodárstvo. So zrútením starých štruktúr sa porušil celý ekonomický systém, väčšina fabrik išla do krachu a ľudia zostali bez práce. Teda bolo nutné zabezpečiť zamestnanosť aj v týchto nových podmienkach. Mnohí ľudia sa odvážili sami podnikáť a vlastne začínali úplne od nuly. Boli to ťažké časy, rodinu bolo treba zabezpečiť a zohnať prácu nebolo jednoduché. Vždy sú ale okrem zlých časov aj dobré časy a tie nastali, keď sme sa stali členmi EÚ. To bolo veľké

šťastie.

My sme v našom postkomunistickom regióne pozorovali, že v týchto časoch spoločenských premien mladí ľudia rýchlejšie akoby zostarli, stali sa rýchlejšie dospelými. A zrazu, napríklad v Poľsku, tvorí skupina 55+ až 12,5 milióna. Ak ide o skupinu 65+, ide o 9,5 milióna obyvateľov. Pri celkovom počte Poliakov 38 miliónov je to veľký podiel. Ako povedal H. Becker, seniori sú najlepši voliči, môžem len potvrdiť, v Poľsku sú seniori veľmi dôležitá skupina voličov. Problém ale je, ale to asi aj na Slovensku, že po voľbách politici seniorov prehliadajú a nemajú na nich čas. Pred voľbami sú seniori dôležití, ale po voľbách prichádza ignorácia. Popritom ľudia starnú a starnú a samozrejme hlásia sa o svoje požiadavky.

Teraz niečo o tej najdôležitejšej skupine seniorov 65+. Z nich najväčšia skupina, 8,5 milióna patrí do skupiny samostatne pohyblivých ľudí. Vac ako milión patrí do skupiny, ktorí sú plne odkázaní na pomoc iných. A keď k tomu priberieme nový fakt, že kedysi mala rodina bežne 3, 5, dokonca 8 detí a teraz najčastejšie, ak vôbec 1, maximálne 2, je to naozaj problém, ako takúto starostlivosť organizovať. Je často vidieť, že rodiny namiesto detí majú niekoľko mačiek alebo psov a nebudú sa vedieť sa postarať o seniorov. Teda

spoločenské orgány musia niečo podniknúť. Musím povedať, že do roku 2012 nebol v Poľsku žiaden koncept seniorskej politiky. Až v roku 2015 bol vypracovaný oficiálny štátny dokument „Informácia o stave seniorov v Poľsku“. A to bol vlastne začiatok vypracovania stratégie starostlivosti o seniorov. Bola zmapovaná situácia vo vekových kategóriách seniorov, zdravotných postihoch a ohrozeniach a podobne. Je tam rozpracovaná stratégia na úrovni krajiny, ako i jednotlivých vojvodstiev a ich vzájomná koordinácia a deľba. Následne je k dispozícii dokument o záveroch a stratégii ďalšieho postupu k skvalitneniu života seniorov. Je to dobré, lebo

odvtedy sa centrálné orgány ako i orgány vojvodstiev musia zo zákona starať o tému seniorov. Tak majú seniorské stavovské organizácie ľahšiu cestu k úradom a sú brané vážne. Často sa dnes do politiky dostávajú mladí ľudia, ktorí nemajú poňatia o problémoch seniorov. Na báze týchto dokumentov je možné dosiahnuť lepšie podmienky na vzájomný dialóg a je teda veľká šanca, že sa situácia seniorov u nás bude zlepšovať.

Nádejná je aj práca seniorských organizácií v. Jednou z najvplyvnejších seniorských organizácií je Zväz seniorov univerzít tretieho veku. Tieto univerzity existujú viac ako 40 rokov a dávajú starším ľuďom možnosti ďalšieho vzdelávania a aktivít, ako výlety, tance šport a podobne. Druhá najväčšia organizácia seniorov je Zväz penzistov a invalidov s počtom členov okolo 600 000. Zväz seniorov má univerzít tretieho veku len 160 000 členov, ale je podstatne vplyvnejší ako táto organizácia.

Moja organizácia Únia seniorov Poľska, ktorá spolupracuje s Dr. Wormsom, čestným prezidentom ESU, bola založená v roku 2010, úzko spolupracuje s obomi väčšími seniorskými organizáciami. Cez kontakty za pomoci Dr. Wormsa, Gabi Peus-Bispinck, ako i cez nemecké BAGSO, sa mi podarilo aj v Poľsku seniorské organizácie presvedčiť také poľské BAGSO založiť. BAGSO v Nemecku predvčerom oslávilo 30. jubileum. Naše krajiny dostali pred 30 rokmi slobodu. Teda máme 30 rokov časový sklz. Verím, že tak ako pri digitálnych a iných technológiách to naše krajiny s podporou našich západných priateľov stihneme skôr a čoskoro ich dobehneme. S podporou a dobrými príkladmi našich západných kolegov dáme veci rýchlejšie do pohybu.

Verím že sa mi podarilo načrtnúť nielen stav seniorov v Poľsku, ale naznačiť aj vysokú podobnosť našich problémov v Poľsku a seniorov v postkomunistických krajinách. Tu sa priamo ponúka možnosť vzájomnej synergie v regióne, aby sa našim seniorom darilo lepšie.

VYSTÚPENIE HEINZA K. BECKERA

Žijem neďaleko Viedne. Viedeň bola súčasťou môjho života, pracoval som v reklame a potom som sa začal zaoberať seniormi, a ako viete, bol som ako jediný zvolený do Európskeho parlamentu za seniorov. Ale minulý rok som sa rozhodol už prestať.

Na budúci rok budem mať 70 rokov a nechcel som stále pracovať 10 – 12 hodín denne, lebo by som si zanedbával jednak zdravie ale aj rodinu, ale naďalej zostanem v politike ako člen Európskej únie seniorov ako delegát rakúskeho Seniorenbandu, našej rakúskej seniorskej organizácie, za čo nedostávam peniaze, ale robím rád. EP ma delegoval do agentúry, ktorá je agentúrou pre ľudí, aby sa mohli zamestnať v určitých povolaniach. Množstvo mladých ľudí, hlavne v južnej Európe, nemá dostatočnú kvalifikáciu aby sa mohlo zamestnať a ja budem pracovať v tejto agentúre ako delegát a odborník.

Dovoľte mi popísať situáciu seniorov v Rakúsku. Naša sila a postavenie stojí na dvoch základných pilieroch.

Máme 8,2 milióna obyvateľov a 2,3 milióna, seniorov je to takmer tretina. Táto skupina tvorí najväčšiu časť príjmov z hľadiska

spotrebiteľskej sily. Možno to znie šialene, lebo priemerný dôchodok nie je taký vysoký ako priemerná mzda. Ale priemerný dôchodok vo výške asi 1200 Eur prináša väčšiu silu, ako je nákupná sila mladých, ktorí musia splácať hypotéky, auto a rôzne iné položky, teda čistá nákupná sila seniorov je vyššia ako mladých produktívnych ľudí. Toto je jeden pilier dôležitosti nášho postavenia združenia seniorov a jeho miesta v politike, lebo sme spoločensky veľmi dôležitá skupina, na jednej strane v striebornej ekonomike, ale aj v bežnom konzumnom prostredí. Viem že pomaly aj vo vašej krajine narastá nákupná sila seniorov.

Druhý pilier nášho vplyvu je, že seniori tvoria najväčšiu a najzodpovednejšiu skupinu voličov v každých voľbách. Nie sme najväčšia skupina populácie, ale sme najväčšia skupina, ktorá volí. Lebo mladí nevolia v takom počte ako my. My sme najspoľahlivejší voliči. Možno viete, že koncom septembra sme mali parlamentné voľby a podporovali sme ÖVP, to bola napodporovanejšia strana u seniorov nad 50 rokov ako aj u ľudí v dôchodkovom veku. Seniori boli kedysi bašta sociálnych demokratov, ale my sme sa teraz stali číslom jedna pre túto generáciu a volíme ÖVP. Sebastian Kurz sa pričínil o túto zmenu. Možno viete, že pred 2 rokmi sme vyhrali voľby, ale boli problémy s pravicovými stranami, vláda padla, ale teraz sme si v parlamente naše postavenie ešte posilnili. Stali sme sa najsilnejšou stranou.

Bohužiaľ som sa nemohol zúčastniť vášho podujatia včera, lebo som sedel so Sebastianom Kurzom a so

všetkými odborovými organizáciami, napr. ekonomických inštitúcií, mladých demokratov, farmárov, žien, seniorov a podobe, aby sme si vypočuli informácie o aktuálnom stave rokovaní strany so stranou zelených, toto zoskupenie by po týchto voľbách mohlo byť veľmi úspešné. Združenie rakúskych seniorov má 300 tisíc platiacich členov a tým sme najväčšie združenie seniorov v Európe., Máme v Európe veľa združení seniorov, ktoré sú súčasťou politických strán, majú tam vplyv, ale nie sú to členovia týchto strán, teda v zásade sme apolitickí.

Situácia seniorov v Rakúsku je špecifická a ja vysvetlím prečo. Členovia platia 25 Eur ročne ako členské. Je možné navštíviť na internete stránku združenia s prehľadom o našich regionálnych organizáciách. Tam je možné vidieť, čo vlastne, akú službu robíme pre našich členov. Je to veľmi široká škála aktivít pre našich členov a tým sa odlišujeme od seniorských organizácií v mnohých iných krajinách. My sme ďaleko najväčšia organizácia seniorov a spriaznená s ÖVP, oveľa väčšia ako napríklad. spolok žien alebo farmárov. Máme veľmi intenzívny vzťah so šéfom našej strany, ako aj na jej členov vlády. Ako viete, mali sme dlho

koalíciu s SPÖ, boli sme teda číslo 2 vo vláde, ale vždy sme mali ministrov vo vláde, ktorí nás intenzívne podporovali. Teraz sa nachádzame vo veľmi dobrej situácii, keď naša strana bude hrať vo vláde prím. Lebo aj náš kancelár Sebastian Kurz dobre vie, že voľby boli vyhraté seniormi. Takmer 50 % všetkých voličov ÖVP boli seniory. Teda vôbec neváhame, a všade deklarujeme, že my seniory sme základ úspechu Sebastiana Kurza. A on vie, čo v nás má. A to je zaujímavý fenomén, že tento mladý muž, ktorý bol najdlhšie slúžiacim ministrom minulej vlády, má len 31 rokov, ale žiaden minister nepracoval tak dlho, ako on. Teda najskúsenejší muž novej vlády je práve tento mladý muž. A bol to práve on, kto presvedčil a prilákal seniorov k nám.

Vo voľbách boli niektoré kľúčové témy, bola to bezpečnostná politika, kontrolovaná migrácia, politika víťania, to áno, ale kontrolovaná. Teda nie brutálna, ale prísna. V tomto sme zajedno aj so Slovenskom, Maďarskom, ale aj Poľskom. Podarilo sa nám situáciu s migráciou zastabilizovať. Ale ako viete, táto situácia je znovu ohrozená. Včera mali zasadanie ministri vnútra, aby diskutovali o číslach migrácie, ktoré sa znovu zvyšujú. Tie čísla sú našťastie nie v takých dimenziách ako tomu bolo v rokoch 2015 a 2016.

NAŠA ORGANIZÁCIA JE VYBUDOVANÁ NA DVOCH PILIEROCH.

Jeden z nich je politický pilier. Toto sa deje cez našu federálnu organizáciu, kde je náš predseda, generálny sekretár a ďalších 5 členov. Donedávna som aj ja bol generálnym sekretárom. Táto centrála má na starosti politickú agendu pre celé Rakúsko. Našou úlohou je udržiavanie kontaktov so stranou, ale aj s vládou,

hlavne na ministrov za ÖVP. Dôležitý je aj kontakt s parlamentným klubom. Sme súčasťou vládnych grémií. ÖVP má každý týždeň stretnutie so svojimi ministrami, ale aj so stavovskými organizáciami, kam patria aj seniory a v diskusii je informovanie a preberanie postojov k aktuálnym témam. Teda máme informácie z prvej ruky a aktuálne. Tiež sme súčasťou parlamentného klubu aj keď aktuálne nemáme žiadneho poslanca. Teda máme systém veľkých výhod, máme informácie a teda aj zodpovedajúci vplyv. Nie všetky naše požiadavky sa naplňujú. Sú aj v strane skupiny, ktoré seniorom nefandia. Ale snažíme sa dôsledne propagovať naše témy a pretláčať naše požiadavky.

Druhý pilier našej organizácie je pilier služieb. Tie nevykonáva naša centrála, ale regionálne centrá a kluby seniorov. Máme organizácie pre miestne, lokálne záležitosti. Máme 9 spolkových krajín a 9 seniorských spolkov. Tieto regionálne organizácie zasa riešia ich lokálne záujmy a potreby. Máme 2200 lokálnych seniorských klubov. Pokrývame teda celú krajinu. Máme kluby s 20 – 30 členmi, ale aj kluby s 300 členmi. Tieto kluby majú intenzívny život, stretávajú sa zhruba raz za mesiac a riešia požiadavky ako i záujmy svojich členov. Robia športové podujatia, výlety, dokonca aj zahraničné, napr. na Maltu, alebo do Británie za veľmi výhodné ceny. Spoločne oslavujeme miestne a cirkevné sviatky a hlavne sme útočiskom pre osamelých, ktorí nachádzajú v kluboch spoločnosť, druhý domov.

Centrála a predseda je volená každé 4 roky a sme si istí, že súčasná prezidentka Ingrid Korosec obháji svoj post aj nabudúce. Seniorenbund bol založený v roku 1952, takže o 3 roky oslávime sedemdesiatiny. V roku 1977 sme sa stali sympatizantmi ÖVP. A od roku 2000 sme sa stali súčasťou Rady seniorov.

Žiadna iná krajina v Európe nemá takto legislatívne podchytené postavenie seniorov v krajine. Teda zo zákona máme ako seniory (ale aj mladí) podporu. Teda vláda sa s nami musí baviť na takej istej úrovni

ako s inými sociálnymi partnermi. Vláda má povinnosť nás integrovať do akéhokoľvek právneho aktu, ktorý by mohol mať vplyv na seniorov, nie len na akt, ktorý seniorov priamo ovplyvňuje, ale každý taký akt, ktorý my uznáme, že by nás mohol ovplyvňovať. Takýto silný podporný právny konštrukt nemajú žiadni seniory na svete. Zákon o senioroch bol schválený v roku 2000 a ustanovil Radu seniorov zákonom. Vytvoril sa aj systém financovania seniorských organizácií z federálnych spolkových daní. Takže dostávame peniaze priamo od štátu (takisto ako spolok mladých), aby sme konali prospešnú činnosť pre seniorov. Táto podpora je bez akéhokoľvek politického obsahu, teda nezávisle na vláde a vládnej politickej konfigurácii. Dostávame 1 euro za člena. Seniorské organizácie v Rakúsku majú 700 000 členov. Sociálnodemokratickí seniory majú tiež viac ako 300 000 členov, aj keď my to číslo berieme s rezervou. Teda tretina penzistov je organizovaná. Týchto 700 000 Eur sa rozdeľuje medzi počet členov. Teda dostaneme 300 000 Eur od štátu na naše služby seniorom. Len malá časť z nich ostáva v centrále, väčšina ide na regionálne spolky a to je dobrá báza pre ich podporu a lojalitu. Spolu s členskými príspevkami 25 eur ročne má organizácia solídnu bázu na zaujímavé aktivity a podporu.

Nedá sa to porovnať so žiadnou inou krajinou v Európe, uvedomujeme si, že naši seniory si vydobyli výnimočné postavenie a podporu. Naši seniory pracovali na svojom postavení už od konca 2. svetovej vojny, teda majú za sebou veľmi dlhý boj a históriu. V dnešnej dobe už takéto výsadné postavenie seniorov je v iných krajinách len ťažko dosiahnuteľné. Ale je možné si vziať príklad a skúsiť dosiahnuť maximum v daných podmienkach. Treba len ráznou aktivitu, spojiť sa a hlásiť sa intenzívne k svojim právam.

Radi vám poskytneme podrobnejšie informácie. Aj dnešné popoludnie máme stretnutie v úzkom kruhu medzi zástupcami rakúskych a slovenských seniorov o výmene informácií a prvých krokoch možnej spolupráce.

LIDMILA NĚMCOVÁ O ZDRUŽENÍ KŘEŠŤANSKÝCH SENIOROV ČR

Sdružení křesťanských seniorů vzniklo v Praze po r. 1990 z iniciativy seniorů, kteří pamatovali situaci do r. 1948 jako členové tehdejší České ligy akademické. Byli pozváni na pražské arcibiskupství. Při jednání vznikla idea založit SKS, které by se mohlo opírat o farní společenství seniorů.

Mezi první iniciátory patřili JUDr. Josef Plocek, MUDr. Marie Vrbová, doc. Ing. Miloš Lokajčák a JUDr. Václav Roubal, který byl zvolen prvním předsedou. O založení Sdružení byla informována Evropská seniorská unie (ESU) prostřednictvím Evropské biskupské konference. Prahu navštívil tehdejší předseda Bernard Worms a podpořil naše členství v této mezinárodní křesťanské seniorské organizaci. KDU-ČSL nám nabídlo jako nezávislé organizaci svou podporu, protože sdílíme stejné životní křesťanské hodnoty.

Svým zaměřením podle statutu SKS sleduje duchovní a hmotné blaho především starších lidí, ale přitom chce pozitivně působit na celou společnost. Snažíme se sledovat oblast sociální a kulturní politiky, spolupracovat se samosprávou, ovlivňovat legislativu a všeobecné právní předpisy, týkající se životních podmínek a práv seniorů. Zdůrazňujeme význam tradiční rodiny, ochranu života od jeho početí,

důstojnost člověka, propagujeme model intergenerační solidarity.

Statut umožňuje členství jednotlivcům i různým společenstvím, působnost je celostátní. SKS vykazuje nyní kolem 1 000 členů, včetně právnických osob (např. Křesťanské akademické forum, PTP, farnosti a další) a sympatizantů. Činnost spočívá především v klubové činnosti. Naše kluby dobře pracují např. v Praze 11, ve Žďáru nad Sázavou, v Teplicích.

Činnost jednotlivých Klubů se liší. Některé zdůrazňují přednášky či semináře na aktuální témata, besedy se zajímavými osobnostmi, poznávací zájezdy a poutě, vzájemné setkávání, organizaci Pašijových her, účast v pěveckém sboru apod. V Klubu Teplice se členové zabývají zcela dobrovolně a bezplatně různými aktivitami (pletení obvazů pro malomocné, nyní i deky pro rozvojové země, rukodělná práce s mladými, výroba panenek pro Unicef, doučování dětí, práce s Romy).

Důležitá je vždy vzájemná pomoc a podpora členů. Senioři jsou pamětníky historických událostí naší země a mohou podávat pravdivá svědectví v rámci besed se školami, články, vystoupeními v médiích.

Evropa byla vybudována a stojí na křesťanském základě, na Starém a Novém zákoně. SKS je určeno především věřícím křesťanům na ekumenickém základě. Víťame do našich řad každého, kdo souhlasí s našimi cíli a principy. Naše organizace má možnost reprezentovat a prosazovat zájmy křesťanských seniorů na evropské úrovni, má své zástupce v občanských nevládních organizacích, kde se může vyjadřovat a hájit zájmy všech seniorů. Vycházíme z principu, který je obsažen v Magně Chartě ESU: „Neptej se, co společnost udělá pro Tebe, ale co Ty můžeš udělat pro společnost“. Kvalita života seniorů spočívá nejenom na materiálních, ale i na spirituálních potřebách. Je to právě duchovní rozměr, který naše organizace členům nabízí a jímž je obohacuje.

Lidmila Němcová, předsedníčka Zdrúženia křesťanských seniorov ČR, viceprezidentka ESU

VYSTÚPENIE EVA GREY

Na začiatku si položíme otázku: Kto je senior? V minulosti sa za seniora považovala osoba nad 50 rokov (Friendly Societies Act). V súčasnosti neexistuje jasná dohoda, ani OSN nemá štandardné kritériá, avšak najčastejšie používa pri definovaní seniora vekovú hranicu nad 60 rokov (60+).

Na Slovensku sa v mnohých politikách za hranicu považuje vek odchodu do starobného dôchodku, čo je v súčasnosti viac ako 62 rokov a z rozhodnutia terajšej vlády sa každým rokom zvyšuje o niekoľko mesiacov (62+).

Seniori tvoria rôznorodú skupinu z hľadiska: veku, zdravotného stavu, sebestačnosti a zamestnanosti. Preto aj program KDH pre seniorov je orientovaný na základné skupiny: seniorov aktívnych, seniorov samostatných, ale zraniteľných a seniorov odkázaných na starostlivosť inej osoby. Kresťanskí demokrati vždy chránia najslabších a najzraniteľnejších, preto na najprv zameriam na program pre odkázaných seniorov.

SENIORI ODKÁZANÍ NA POMOC INEJ OSOBY

Systém pomoci seniorom dnes uprednostňuje pobytové služby (v zdravotníckych zariadeniach,

zariadeniach sociálnych služieb, domovoch seniorov) pred komunitnými službami. Je to dané najmä finančným podhodnotením domáceho opatrovania a služieb na komunitnom princípe.

Systémovým problémom je aj nejednotné posudzovanie zdravotného stavu, odkázanosti a sociálnych potrieb.

Na Slovensku sa jednotlivé rezorty bránia financovaniu starostlivosti o seniorov zo svojho rozpočtu a chýba vzájomná spolupráca v prospech človeka. Umelo sa oddeľuje poskytovanie sociálnych služieb od poskytovania zdravotných služieb. Pritom väčšina sociálne znevýhodnených ľudí potrebuje zdravotnú starostlivosť a väčšina chorých sociálnu pomoc. Dôsledkom zlého nastavenia systému je vytrhnutie človeka z jeho prirodzeného prostredia, aj v prípade, že by si on a jeho rodina želali, aby mohol zostať doma, a nedostatok miest v pobytových zariadeniach pre tých, ktorí to naozaj potrebujú. Na pobytové služby na Slovensku čaká niekoľko tisíc klientov. Poskytovaná starostlivosť je často nekomplexná a neadekvátna.

RIEŠENIA:

KDH chce zmeniť filozofiu poskytovania služieb tak, aby štát prednostne podporoval zotrvanie človeka vo svojom domácom prostredí a pomohol jeho blízkym, aby sa oňho mohli starať čo najdlhšie.

Zabezpečiť opatrovateľovi lepšie finančné podmienky. Zabezpečiť opatrovateľovi oddych (funkčnú odľahčovaciu službu) a dostupnú odbornú pomoc formou terénnych a ambulantných služieb

(rehabilitácia, opatrovateľská služba v domácnosti a pod.)

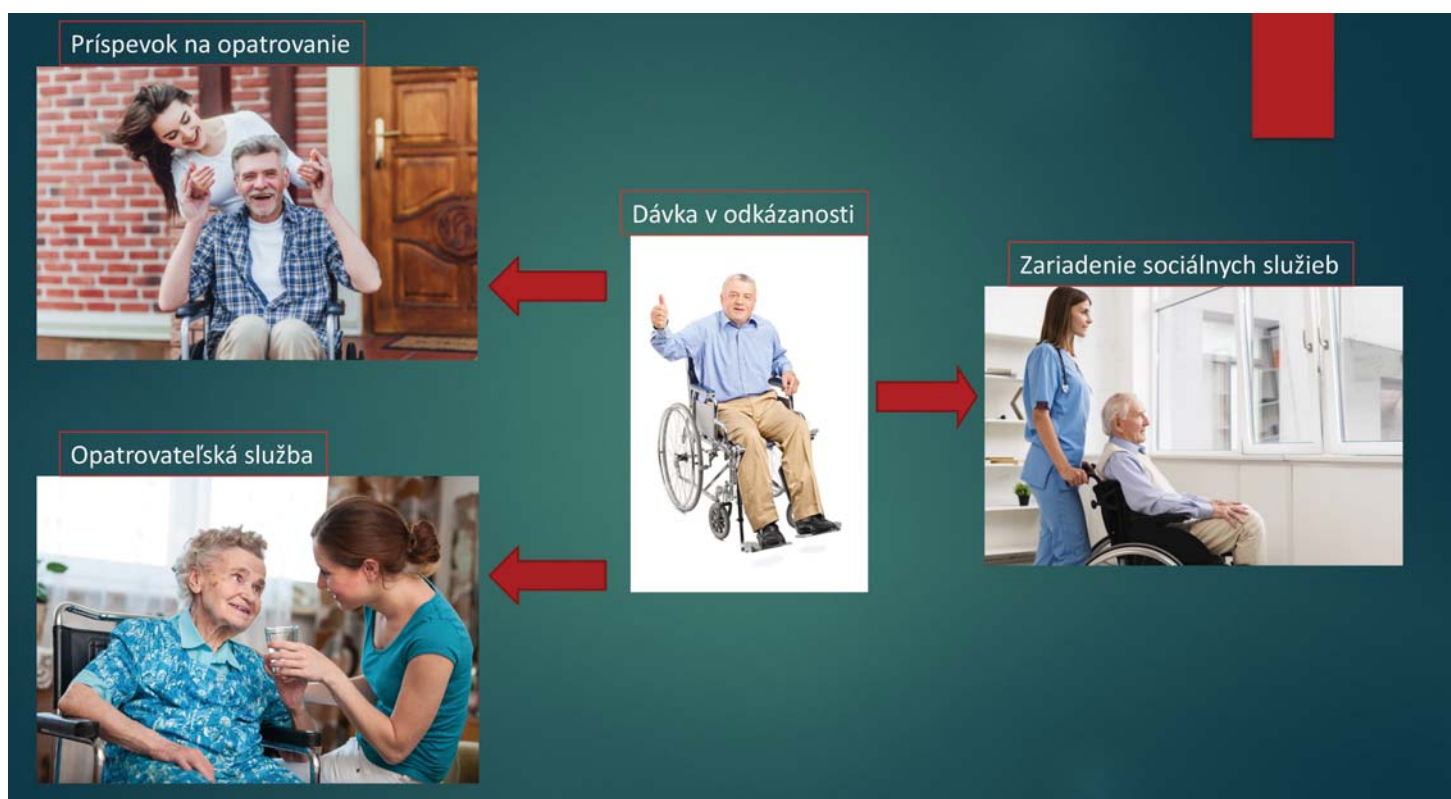
Výsledkom bude, že viac odkázaných ľudí bude môcť zotrvávať v domácom prostredí, uvoľní sa miesto v pobytových zariadeniach.

Zavedieme nový model financovania starostlivosti o odkázaných ľudí

- štátnu sociálnu dávku v odkázanosti viazanú na odkázanú osobu, nie na poskytovateľa služieb. Peňažný transfer + voucher (poukážku na komunitné služby) - aby odkázaná osoba mohla čím dlhšie ostať vo svojom prirodzenom prostredí
 - odkázaná osoba si bude môcť vybrať formu služby a zaplatiť ju dávkou v odkázanosti: opatrovanie členom rodiny, opatrovanie opatrovateľkou v domácnosti alebo pobytovú službu v zariadení sociálnych služieb
 - rodiny, ktoré sa starajú o odkázaného člena doma, dostanú sumu vo výške minimálnej mzdy pri najvyššom stupni odkázanosti
 - zrovnoprávnime financovanie opatrovania - bez rozdielov či opatrovateľ bude poberateľom dôchodkovej dávky
- Dodatkový voucher (poukážka) bude slúžiť na financovanie komunitnej služby podľa stupňa odkázanosti:
- aby sa nezvyšoval stupeň odkázanosti
 - na financovanie opatrovateľskej služby a na financovanie odľahčovacích služieb:

Pripravíme komplexný zákon o dlhodobej starostlivosti. V ňom prepojíme sociálnu a zdravotnú starostlivosť o ľudí s nepriaznivým zdravotným stavom. Zdravotná starostlivosť a sociálna starostlivosť v rôznych pomeroch sa budú poskytovať v rôznych formách komplexných služieb a v rôznych typoch zariadení. Napríklad po akútnom ošetrení pôjde človek zo zdravotníckeho zariadenia do Domu ošetrovateľskej služby a odtiaľ do komunity so zabezpečením domácej ošetrovateľskej služby cez Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

DESATORO PODPORY AKTÍVNEHO ŽIVOTA SENIOROV

A ICH OCHRANY PRED ZLÝM ZAOBCHÁDZANÍM

1. Vytvoríme systém ochrany seniorov pred zlým zaobchádzaním, zneužívaním, zanedbávaním, násilím a diskrimináciou.
 2. Pripravíme zmeny v zákone o dedičstve tak, aby sa predchádzalo násiliu v rodinách pre majetok.
 3. Navrhujeme systém kontroly nad poskytovaním starostlivosti o starších.
 4. zabezpečíme financovanie bezplatnej nonstop Senior linky.
 5. Zabezpečíme 1 teplé jedlo denne pre seniorov s nízkym príjmom.
- Desaťro podpora aktívneho života seniorov a ich ochrany pred zlým zaobchádzaním
6. Podporíme ochranu seniorov žijúcich v domácom prostredí pomocou terénnych pracovníkov.
 7. Vytvoríme sociálne služby zamerané na ochranu, prevenciu a udržanie psychického a duševného zdravia seniorov.
 8. Podporíme vytvorenie systému na urgentné prijatie seniora do sociálnych služieb, zo závažných dôvodov.
 9. Rozšírime úrad ombudsmana pre ľudí s ŤŽP o ochranu seniorov
 10. Podporíme zaradenie aktivít medzigeneračnej solidarity do národných programov.

STRIEBORNÁ EKONOMIKA

Demografický vývoj Slovenska, v ktorom sa prejavuje zvyšovanie priemerného veku dožitia, je nielen problémom, ale aj príležitosťou pre nové oblasti rozvoja ekonomiky. Je potrebné, aby hospodárstvo reflektovalo zmeny v preferenciách seniorov a zabezpečovalo seniorom rámec pre zdravšie starnutie, dostatočné pracovné príležitosti, dôstojné bývanie a akceptáciu v spoločnosti.

Strieborná ekonomika je príležitosťou pre:

- a) stavebníctvo: potenciál druhého bývania seniorov – zodpovedajúcich ich novým potrebám: chaty, rekonštrukcie, komunitné bývanie.
- b) poľnohospodárstvo: zvýšenie produkcie dostupných a kvalitnejších potravín, možnosti regionálnych podnikateľov zásobovať zariadenia pre seniorov ako aj seniorov v domácom prostredí.
- c) doprava: vytvorenie podmienok na mobilitu seniorov a odstránenie ich závislosti od iných (bezbariérovosť).
- d) sociálne služby: rozvoj siete domácej starostlivosti pre seniorov.
- e) zdravotná starostlivosť: rozvoj geriatrickej, gerontopsychiatrie, výchovy kvalifikovaných opatrovateľov so zdravotníckym vzdelaním.

- f) cestovný ruch: podpora zdravého životného štýlu, zábava, rekreácia, turistika, kúpeľníctvo.
- g) technológie: využitie komunikačných a počítačových technológií na podporu domácej starostlivosti (jednoduché ovládanie spotrebičov, zdravotné poradenstvo na diaľku, monitorovanie odkázanej osoby).
- h) finančný sektor: možnosti súkromného zdravotného a penzijného pripoistenia, personalizované poradenské služby, bankových produktov pre seniorov.
- i) práca a vzdelávanie: podpora projektov rekvalifikácie mladších seniorov, podpora aktivít čerstvých dôchodcov (UTV), podpora udržiavanie si sociálnych návykov.
- j) dobrovoľníctvo: podporíme bezplatné domáce opatrovanie schopným seniorom – následne bude mať senior – opatrovateľ nárok na bezplatné opatrovanie, keď bude na to sám odkázaný.

Viac na: <http://kdh.sk/restart/>

Ďalšie vystúpenia na regionálnej konferencii prinesieme v nasledujúcom vydaní Generácií.

NOVEMBER 1989

A 30 ROKOV SLOBODY

V roku 1989 to vo všetkých socialistických krajinách vrelo, len v ČSSR sa nič nedialo. Bola to daň za rok 1968, za 20-ročnú normalizáciu, aj za prítomnosť sovietskych vojsk. V Bratislave pochodovali a spievali študenti pred Medzinárodným dňom študentstva 16.11.1989.

chybou, že nikto nebol za zločiny komunizmu potrestaný. Na Slovensku tomu však bolo vždy tak. Slováci uskutočnili mnoho pozitívnych činov, ale prežili aj nepotrestané zlá: mnohí boli kolaboranti, arizátori, udavači, milicionári, eštébeci, normalizátori. Za vlastné výhody spolupracovali so zločinní vojny a povstania, s februárovým pučom, znárodnením, združstevňovaním,

habaním majetkov emigrantov, so sovietskymi okupantmi. Po revolúcii sa výrazne prejavila korupcia, politická privatizácia, tunelovanie, klientelizmus, podvodné verejné obstarávanie, neserióznosť médií.

Myslel som si, ako väčšina, že komunizmus na bajonetoch ŠTB bude u nás ešte dlho. V roku 1985 na Velehrade Titanik komunizmu narazil na skrytý ľadovec. Nežná revolúcia na Slovensku sa začala sviečkovou demonštráciou 25. marca 1988, keď ľudí atakovali vodné delá, striekacie autá, psy, slzný plyn a obušky. Bol to šok, z ktorého sa už socializmus nespamätal. V novembri 1989 nad radostným davom žiarila aura a obor na hlinených nohách rachol. Štrngot kľúčov prináša spomienky na zasnežené námestia, ktoré vyprevádzali marxizmus na smetisko dejín. Husto padal sneh na 40 rokov znečistenú zem, nedá sa to zabudnúť, aj keby ste chceli. V tieto najkrajšie chvíle sme

získali slobody, o ktorých snívali predkovia. Pád socializmu neznamenal víťazstvo kapitalizmu, ktorý má tiež veľa problémov.

SKONČILA SA MATEMATIKA, ZAČALA SA POLITIKA

Nebol som disidentom, 27 rokov som bol vedec-matematik. Ak sa mi občas podarilo ako vedcovi vycestovať na Západ, vždy som niesol správy Antonovi Hlinkovi do Mníchova. Pracoval som, ako tisíce iných, v „podzemnej“ cirkvi, ktorá bola hlavným oponentom režimu. Písal som do samizdatov, organizoval náboženstvo detí, výlety a stretnutia mladých, šíril náboženské knihy zo zahraničia.

Nebol som ani mužom Novembra, ale veľmi skoro som bol do protestov zahrnutý - na SAV, v Petržalke, v KDH. Mal som na jednom z veľkých mítingov v Bratislave vystúpiť, ale slovo som dostal až na televíznom prenose z Národného divadla. Pieseň Ivana Hoffmana „Sľúbili sme si lásku“ vyvolávala vtedy nadšenie plných námestí. Počas Adventu 1989 vystupovali denne na SNP dva kresťanské zbory z „podsvetia“, boli tam aj Kufríkovci, s mojimi štyrmi deťmi.

Rok 1989 obrátil aj môj život naruby, skončila sa matematika a začala politika. Stal som sa podpredsedom vlády ČSFR, poslancom SNR, FZ a NR SR, prezidentský radca, prorektor TU v Trnave a veľvyslancom SR v Taliansku. Bol som vydavateľ kníh, komunálny poslanec, napísal som 8 kníh literatúry faktu, deviatu končím. Vystupujem občas v médiách, denne na facebooku, som blogger.

VLÁDA JEDNEJ STRANY

40 rokov sme tu mali vládu jednej strany KSS. Nebolo slušnej rodiny, ktorých by sa ich represálie nedotkli. Len nespravodlivo odsúdených za „protištátnu“ činnosť bolo 70 tisíc. Väčšina národa bola antikomunistická, žila v strachu a mala socializmu po krk.

Po voľbách v roku 1990 sa lídrom na Slovensku stalo VPN – liberálne, pravo-

Chytili sa za ruky a prešli mestom – medzi nimi bol aj môj syn Jozef. Pred Suvorovovým internátom debatovali so šéfom bratislavských komunistov G. Šlapkom, bolo to aj v televízii. 17. 11. aj pražskí študenti oslávili svoj sviatok. Brutálny útok SNB a ŠTB na túto pokojnú demonštráciu bol „znamením časov“. Herci a študenti sa chopili iniciatívy a udalosti sa valili. Aj na týchto začiatkoch zmien vidno odlišnosť českej a slovenskej mentality.

Ani najväčší optimisti nečakali rýchly pád komunistov. Našlo nás to, Východ aj Západ, nepripravených, v pyžame. Som rád, že som bol pri tom, bol to vrchol môjho života. 40-ročné putovanie Červeným morom sa skončilo.

REVOLÚCIA BOLA ZAMATOVÁ

Revolúcia bola zamatová, netiekla krv, nebolo násilie. Aj lídri Novembra pochopili, že ak by kolotoč násilia pokračoval, nemalo by to konca. Na druhej strane bolo

ľavé a československy orientované hnutie. 27. 6. 1990 prišla pre mňa, KDH-áka Tatra 613 a odviezla ma na dva a pol roka do Prahy: dva roky do Federálnej vlády a pol roka do Federálneho zhromaždenia (FZ).

Komunisti nikdy nepovedal prepáčte, pochybili sme, už sa to nestane. Neurobili to ani tí, čo neskôr volili HZDS. Kňaz Anton Srholec im z tribúny zakričal: „Hráte sa na pánov ale nemáte na to. Nechodili ste rok na prednášky a teraz chcete všetko dohoniť.“ Inokedy vykrikol aj toto: „Kresťania, kde ste, keď volíte podlých a skorumpovaných ľudí?“

V ČSSR napriek masovému vyčiarkovaniu a vylučovaniu z KSS po roku 1968, bolo 1,5 milóna členov KSČ, z toho pol milióna na Slovensku. V roku 1989 sme začali cítiť ich zmenu štýlu práce. Pochopili, že sa blíži koniec a že treba bezbolestne vycúvať. Napriek tomu, som presvedčený, že nešlo o komplot s nimi, tichú dohodu, aby bol vlk sýty a baran celý.

Komunisti mali za totality všetku moc, cez ZO KSS, OV KSS, KV KSS a ÚV KSS, kde sa všetko schvaľovalo. Boli na všetkých ministerstvách, aj v armáde, ktorá zvažovala, či nepokoje nepotlačí.

Po perestrojke a glasnosti v ZSSR, ktoré sa nás nevelmi dotkli a po stanovisku M. Gorbačova, ktorý sa nemienil miešať do našich vecí, sa však situácia vyvinula inak.

NIE SME AKO ONI

Vedúcej úlohy KSČ

v Ústave sme sa, po generálnom štrajku 27. 11., vzdali 29. 11. 1989 vo FZ. V prvej ponovembrovej vláde bol premiérom Marián Čalfa, ktorý preloboval voľbu prezidenta vo FZ. Zvolenie prezidenta Havla 29. 12. 1990 bol gól, veď vo FZ boli všetci poslanci, okrem pár kooptovaných, komunisti. Bolo trapné, že sa nenašiel ani jeden hlas proti nemu.

Na prezidenta Václava Havla sa dnes len útočí, treba sa ho však zastať, dobre som ho poznal. Za komunizmu bol 4 roky vo väzení za politiku. Celý svet nám ho po roku 1989 závidel, jeho prejavy, ktoré si písal sám, boli výborné. Ak dnes o ňom hovoria v ČR iba negatívne, je to trápne. Je to česká mentalita, vidno ju aj pri kritizovaní demokraticky zvoleného prezidenta a premiéra. Slovákov do toho neťahajme.

Porevolučná zásada „nie sme ako oni“, bola rozumná. Násilia bolo za totality veľa, týkalo sa státisícov ľudí. VPN a OF vzalo bývalých členov KSČ pod svoje krídla, aj preto vyhrali prvé voľby v roku 1990. Bolo im ľúto hlasov 1,5 milióna komunistov. Aj keď masy ex-komunistov na tribúny nepustili, vo vláдах a v parlamentoch ich bolo veľa. Ľudia nezabudli, ale vo vtedajšej radosti sa to málo pripomínalo.

svoju agresívnu politiku. Porevoluční politici priniesli mnoho pozitív, boli sme naivní nadšenci a odvážni amatéri. Federálna vláda vypracovala a schválila za dva roky asi 180 nových zákonov, 11 z nich bolo mojich, stáli ma veľa času. Dosiahlo sa mnoho významných zmien, ktoré dnes pokladáme za samozrejmé.

NEBOLO PORAZENÝCH

Od roku 1992 si Slovensko volilo reprezentantov, s ktorými neskôr, väčšinou oprávnené, nebolo spokojné. Aj voliči boli a sú zodpovední za to, čo sa u nás dialo a deje. Kto len kritizuje, nadáva a uteká za hranice, ale sám nič pre zlepšenie neurobí, ten by mal byť ticho.

Nežná revolúcia bola fatimským zázrakom, ináč sa to nedá vysvetliť. Prebehla kultúrne a bez krvi, také bolo aj neskoršie delenie ČSFR. Koncom roka 1989 Anton Hlinka počas kázne v Dóme povedal: „Čo bude ďalej, keď opadne nadšenie, prejavia sa pokušenia slobody, a Hosana sa zmení na Ukrižuj ho?“ Až neskôr som tomu porozumel.

V revolúcii boli všetci víťazi, nebolo porazených. Komunisti mali dostať dištanc aspoň na pár rokov. Bolo to ťažké uskutočniť, veď boli vo všetkých vláдах a parlamentoch. V Novembri zmizli zo scény a keď sa nič nestalo, zmenili dresy a stali sa z nich kapitalisti a nacionalisti. Socializmus mnohým ľuďom vyhovoval. Žili v Zoo, v klietke mali lacnú strechu nad hlavou a jedlo. Iní za nich rozhodovali, oni museli iba „držať hubu a plávať.“

Keď veľa nových politikov Slovenska, aj ja, išlo špeciálnym lietadlom v máji 1990 navštíviť krajanov v USA, reakcie Dubčeka, Schustera, Čiča a ďalších boli prekvapujúce. Na tribúne spievali Hej Slováci, v kostole sa modlili. Veď aj sv. Pavol, keď padol z koňa, sa zmenil. Kostoly boli po revolúcii plné, nad miliónom ľudí vo Vajnorochoch pri návšteve pápeža visela aura radosti. Do funkcií po revolúcii však nebola tlačienica, mnohí disidenti sa náhle zodpovednosti naľakali.

Vo Federálnej vláde sme zabudli na stranické tričká, ťahali sme spolu. Republikové vlády boli druhá liga. V Čechách bol autoritou Federál, na Slovensku bola politická scéna rozštiepená, minister vnútra a neskôr premiér Mečiar začínal

Nadšenie z pádu berlínskeho múra časom klesalo, prekvapujúca zhoda vlád s občanmi trvalo temer do volieb v roku 1992, keď pod Mečiarovým vedením vznikla vláda jednej strany – HZDS (74 poslancov v SNR) – bola to nová totalita HZDS a SNS. Po mojom vrátení sa z Prahy koncom roka 1992, to vyzeralo na Slovensku veľmi zlé – stali sme sa čiernou dierou Európy.

Vtedy koloval vtip, že v Poľsku trval prevrat 10 rokov, v Maďarsku 10 mesiacov, v NDR 10 týždňov, v ČSSR 10 dní, v Rumunsku 10 hodín, v Albánsku 10 minút. 10 sekundový prevrat sme zažili u nás. Po vyhlásení výsledkov volieb v roku 1998 som za 10 sekúnd pochopil, že Mečiar skončil.

VŠETKO BOLO INAK

Po revolúcii sa nám otvorili nové možnosti, všetko však bolo ináč, ako sme si predstavovali. Kupónová privatizácia bola obrovskou chybou, divoká privatizácia vytvorila veľké sociálne rozdiely, ktoré poctiví podnikatelia nikdy nedohonia. Pri privatizácii strategických podnikov si mal štát nechať najmenej 51%. Nemala nám do zahraničia „uletieť“ Slovenská sporiteľňa a Slovenská poisťovňa, ani banky, výroba a distribúcia energie, ani plyn, voda, VSŽ Košice.

Aj nás tlačia problémy mnohých ekonomík – zadlžovanie a život nad pomery, daňové raje, schránkové firmy, finančné špekulácie, tlačenie nekrytých peňazí, korupcia, verejné obstarávanie,

nevyplácanie faktúr, rozkrádanie Eurofondov. Aj Slovensko prežíva demografickú krízu. V súčasnosti máme asi 70 tisíc pracovných miest obsadených zahraničnými pracovníkmi. Nesmie sa to však vymknúť kontrole, ako sa to stalo v Nemecku, Francúzsku a Anglicku.

Slovensko je v súčasnosti rozštiepené na vyše 100 politických strán bez zjednotenej opozície. V médiách sa spochybňujú všetky strany a ich reprezentanti. Smeruje to k náhlemu objaveniu sa nových tvárí, „spasiteľov“, za ktorými stoja neznáme sily. Ľudí masirujú médiá, ktoré reprezentujú záujmy ich majiteľov a sponzorov. Nesúhlas Národnej rady SR s Istanbulskou zmluvou však bol historickým činom.

Prvé porevolučné mesiace, aj rok, vládla jednota a nadšenie z konca komunizmu. Keď sa však nikomu nič nestalo, ex-komunisti sa pozviechali a začali „podnikať“ v politike a v ekonomike. Objavili sa nacionalisti, ktorí červenú nahradili trikolórou, útočili najmä na Čechov a Maďarov. V roku 1992 nastúpil autoritatívny režim jednej strany, zmena nastala až v roku 1998.

ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJ ŽIVOT

Človek si nemôže robiť čo chce. Jeho činnosť určujú Božie prikázania, zákony a svedomie. Veriaci si spytujú svedomie zo svojich myšlienok, slov a skutkov, zo zanedbávania dobrého a nechápania súvislostí. Svoju slobodou nemožno ohrozovať slobodu iných. Život si vyžaduje stále vzdelávanie, kto sa spolieha len na

médiá, zomrie v tridsiatke a pochovávajú ho v osemdesiatke.

Nemožno stále plakať ako Židia, ktorý po úteku z Egypta nariekali za jeho masťnými hrmcami. Solženicyn napísal v roku 1974 svoju legendárnu výzvu, ktorá platí aj teraz: „Nespolupracujte s ľzou, nehovorte to, čo neveríte, nevychováajte svoje deti v duchu lži, opustite filmové predstavenia, keď tam počúvate lži, nekupujte noviny, ktoré prekrúcajú skutočnosti, zostaňte verní pravde, i keď to prináša ťažkosti, nebudte stádovitými zbabelcami a päťoliziacmi...“ Sloboda nám dáva nové šance, ale aj zodpovednosť za svoj život. Nemôžeme sa iba spoliehať na štát, život máme vo vlastných rukách, od nás závisí, ako sa rozhodneme.

Napriek všetkému, som optimista. 40 rokov sme žili iné životy, nie svoje, dnes nám Ústava dáva škálu slobôd, ktoré neexistovali do roku 1989. Životná úroveň sa zvýšila, dlhšie a lepšie žijeme, zdravotná starostlivosť, napriek problémom, sa aj vedeckým pokrokom podstatne zlepšila, ľudia sú vzdelanejší. Dnes si môžeme svoj život zariadiť podľa vlastných predstáv, môžeme slobodne hovoriť, písať, publikovať, podnikať, aj cestovať. Už 30 rokov žijeme slobodne, s mnohými problémami, ale v celej histórii a v celom svete prebieha stále boj dobra so zlom, všade sú problémy. Odkaz novembra je vrátiť sa k jeho atmosfére jednoty, vážiť si slobodu a stále za ňu bojovať.

Jozef Mikloško
(Medzitimulky redakcia)

KANDIDÁTI ZKS PRE VOĽBY DO NÁRODNEJ RADY SR

Predsedníctvo Združenia kresťanských seniorov Slovenska navrhlo troch svojich kandidátov na kandidátnu listinu KDH do parlamentných volieb 2020 a tieto návrhy schválila Rada KDH dňa 16.11.2019. Prinášame krátke profily našich kandidátov.

MARTIN LAUKO

JUDr. Martin Lauko, narodený 1950 v Pečovskej Novej Vsi. Po ukončení Právnickej fakulty UK v Bratislave pracoval ako podnikový právnik. V 80. rokoch 20. storočia pôsobil v katolíckom disente v okruhu biskupa J.Ch. Korca, Silvestra Krčméryho a Vladimíra Jukla ako člen redakcie Náboženstvo a Súčasnosť (NaS) a vydavateľ Hlasu Slovenska. Po roku 1989 pôsobil v justícii v rezorte prokuratúry,

v roku 1992 bol posledným Generálnym prokurátorom ČSFR, v dvoch obdobiach bol takmer 8 rokov 1. námestníkom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Pôsobenie v justícii prerušil na pár rokov – od nástupu až po koniec tretej Mečiarovej vlády pracoval ako právnik v súkromných spoločnostiach, istý čas aj ako advokát. Na konci júna 2019 odišiel do dôchodku. Bol spoluzakladateľom KDH, zúčastnil sa na ustanovujúcom

sneme KDH. Pôsobil 2 roky ako člen Predsedníctva KDH (1993-94) a v rokoch 1994-98 bol predsedom Politického konzília KDH. Počas pôsobenia na prokuratúre politickú činnosť prerušil, po odchode do dôchodku sa vrátil do KDH. Je ženatý, má dve deti a 5 vnukov, žije a pôsobí v Bratislave.

JOZEF HUSÁR

Jozef Husár sa narodil 28. apríla 1946, bol a je hercom. Po štúdiách v Bratislave a v Nitre dostal angažmán v Divadle Andreja Bagara v Nitre ako člen činohry. Neskôr sa stal členom Rozhlasového hereckého súboru v Bratislave. Hostoval v divadle Nová Scéna Bratislava a v Slovenskom národnom divadle. Ako recitátor poézie sa niekoľkokrát zúčastnil celoštátnej súťaže v prednese poézie „Dilongova Trstená“. Dvakrát získal druhé miesto a dvakrát túto prestížnu súťaž vyhral. Často vystupoval na

politických mítingoch ako reportér, rovnako aj na spoločenských a kultúrnych programoch. Slovenskú vinársku akadémiu v Pezinku úspešne absolvoval v roku 2017. Rodina Husárovcov, po schválení Ministerstvom vnútra SR a jeho heraldickou komisiou v roku 2017, získala aj rodinný erb. Je členom Klubu rytierov vína s vlastným mečom. Vo svojom voľnom čase sa venuje poľovníctvu, ale hlavne pestovaniu ovocia a vinohradníctvu.

ERNEST BIRVOŇ

Ernest Birvoň, narodený 29. 1. 1942. Pracuje v klube KDH Lipovec ako zakladajúci člen vo funkcii predsedu, je členom okresnej rady. Od roku 1990 je zakladajúcim členom Nezávislých kresťanských odborov Slovenska (NKOS), počas dvoch volebných období bol podpredsedom. V ZO NKOS

Železnice Vrútky bol a je predsedom. Dve volebné obdoba bol predsedom klubu ZKS v Martine, túto funkciu vykonával, kým nebol zvolený za predsedu ÚC 5 v Žilinskom kraji. Vykonáva funkciu predsedu Konfederácie politických väzňov Slovenska, OC v Martine. Pracoval od roku 1959 ako zámočník pre opravu lokomotív a vagónov.

Študoval na večernej priemyslovej škole v Martine, ukončil ju s maturitou v roku 1964. Vtedy nastúpil do zamestnania v ŽOS Vrútky ako technický kontrolór, kde pracoval do roku 1999, kedy bol protiprávne prepustený. Protiprávnosť po 10 rokoch sporu potvrdil Najvyšší súd SR. Po troch mesiacoch sa zamestnal na GR ŽSR vo funkcii špecialistu pre koľajové vozidlá. V roku 1990 absolvoval Katechetický kurz v Banskej Bystrici

a tri roky vyučoval náboženstvo na ZŠ. Študoval trojročný kurz teológie so záverečnou skúškou. Absolvoval jednoročný kurz sociálne práce na Trnavskej univerzite a potom City Univerzity - efektívny manažér. Nikdy nebol členom KSS, v roku 1985 pre účasť a vedenie púte na Velehrade sa dostal do evidencie ŠTB ako nepriateľská osoba so spisom s krycím menom Achilej, ktorý mal 171 stránok. Zúčastňoval sa na veľkých púťach aj na Sviečkovej demonštrácii 25. 3. 1988 v Bratislave, kde bol jeho syn zaistený a odsúdený. Jeho cieľom je uvedenie sociálnej náuky Cirkvi do života a do programu KDH. Uvedomuje si krivdu na senioroch, ktorí doteraz poberajú dôchodky podľa socialistického zákona, bude sa snažiť o odstránenie tejto diskriminácie.

MARTIN LAUKO: MÔJ TRETÍ NÁVRAT DO KDH

V dobe totality som bol činný v kresťanskom disente okolo Silva Krčméryho, Vladimíra Jukla a biskupa J.Ch. Korca. V rokoch 1982-85 som pôsobil ako redaktor časopisu Náboženstvo a súčasnosť a v rokoch 1988-89 som vydával časopis Hlas Slovenska.

Vzhľadom na tieto skúsenosti už v čase vzniku VPN po 17. 11. 1989 sme sa rozhodli, že založíme kresťanskodemokratickú stranu (Konštantín Viktorín, Ivan Čarnogurský, Martin Lauko a ďalší...). Začiatkom decembra 1989 vznikol prípravný výbor pre založenie KDH. Stal som sa jeho členom zodpovedným za tlač a informácie. Už v decembri som začal vydávať Spravodaj KDK (Kresťanskodemokratických klubov) s redakciou v mojom byte v Petržalke.

Takto som pracoval až do 17. februára 1990, keď som na ustanovujúcom sneme v Nitre bol súčasťou vedenia snemu.

Vzhľadom na to, že som od januára 1990 začal pracovať na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (GPSR), po sneme som svoju činnosť v KDH utlmil a ukončil k 30. júnu 1990. V januári 1990 som sa stal personálnym riaditeľom na GPSR (Generálnym prokurátorom bol Tibor Böhm). Bol som

kľúčovou osobou prestavby prokuratúry z komunistickej na demokratickú inštitúciu. Od septembra 1990 som bol prvým námestníkom GPSR až do februára 1992. Od 2. marca 1992 do 31. decembra 1992 som bol posledným generálnym prokurátorom ČSFR (Menoval ma prezident Václav Havel).

Po vzniku Slovenskej republiky 1. 1. 1993 som sa vrátil na Slovensko a začal som pracovať na GPSR. S nástupom Mečiara som však musel z prokuratúry odísť k 31. marcu 1993. Od apríla 1993 (to bol môj druhý návrat do KDH) som pracoval v súkromnej sfére a začal som znova pôsobiť v štruktúrach KDH. Bol som členom predsedníctva KDH a niekoľko rokov som bol predsedom Politického konzília KDH až do vzniku SDK pred voľbami 1998.

Po voľbách 1998 som sa stal prvým námestníkom GPSR (Generálnym prokurátorom bol Milan Hanzel). Funkciu

som ukončil v júni 2005 a ďalej som pracoval ako prokurátor GPSR až do 31. 6. 2019 keď som nastúpil do dôchodku.

September 2019 je mojím tretím návratom do KDH. Založil som klub Združenia kresťanských seniorov Slovenska (ZKS) vo Vajnorochoch. Predsedníctvo ZKS ma nominovalo na kandidátnu listinu KDH do parlamentných volieb 2020, čo potvrdila Rada KDH dňa 16. 11. 2019 s umiestnením na 100. mieste kandidátky.

SPRAVODLIVOSŤ PRE VŠETKÝCH, BEZPEČNEJŠÍ ŽIVOT SENIOROV

Oblasť spravodlivosti vidím ako jeden z najdôležitejších rezortov v predvolebnej kampani. Pre prokuratúru navrhujem legislatívne zmeny pri voľbe Generálneho prokurátora a pri menovaní krajských prokurátorov:

- jedenkrát a prestávka pri 5-ročnom mandáte Generálneho prokurátora a dôsledné výberové konanie,
- väčšiu rotáciu kádrov vedúcich prokurátorov krajov a okresov - maximálne 10 rokov a prestávka,
- tzv. cudzí prvok v disciplinárnych komisiách,
- v súdnictve za najdôležitejšie považujem vytvorenie Najvyššieho správneho súdu, ktorý by riešil tiež otázky Disciplinárnych odvolacích senátov sudcov,
- disciplinárne komisie na prokuratúre a disciplinárne senáty sudcov v súčasnosti v terajšej podobe nespĺňajú požiadavku na dôsledné disciplinárne stíhanie podozrivých sudcov a prokurátorov,
- v súdnictve je absolútne nevyhnutné kreovať vyšších súdnych úradníkov ako pomocníkov sudcov a nie ako čakateľov na funkciu sudcu.

To všetko sa dá zhrnúť do dvoch jasných hesiel: Sme za dôslednú očistu

súdnictva a prokuratúry, Presadíme vymožitelnosť práva.

Ako právnik a dlhoročný prokurátor sa budem aktívne venovať presadzovaniu opatrení, zaručujúcich bezpečnejší život pre staršiu generáciu a predchádzaniu a tvrdým sankciám na poli kriminality, páchanej na senioroch.

PILIERE DÔSTOJNÉHO STARNUTIA

Ako funkcionár a aktivista Združenia kresťanských seniorov Slovenska, ktoré ma navrhlo za kandidáta na poslanca NR SR, sa venujem a budem ešte intenzívnejšie venovať celkovému zlepšeniu života seniorov, aktívnemu a dôstojnému starnutiu. Naše dlhodobé skúsenosti a prieskumy medzi členmi ZKS a ďalšími príslušníkmi staršej generácie ukázali, čo ich najviac trápi. Tomu sa budem venovať prioritne a presadzovať čo najúčinnnejšie riešenia.

Väčšina seniorov na prvom mieste uvádza nízke dôchodky. Aj pri rešpektovaní zdravia verejných financií je nepochybné, že systémové pozitívne

zmeny a nie krátkodobé populistické kroky sú potrebné a možné. Hneď na druhom mieste zaznieva oprávnená nespokojnosť so stavom zdravotníctva. Nie je možné odkladať jeho hlbokú reformu, ktorá zvýši jeho kvalitu a dostupnosť a súčasne bude reflektovať nové požiadavky, ktoré vyplývajú zo starnutia populácie a naliehavosť sústrediť sa na starostlivosť o staršiu generáciu. Tu je potrebné konečne prijať zákon a funkčný model dlhodobej starostlivosti, ktorá spojí rezort zdravotníctva so sociálnymi službami. Tie sú uvádzané ako mám priority seniorov, nevyhnutné je zrovnoprávniť verejné a neverejné sociálne služby, aby boli dostupné pre každého a za rovnakých podmienok. A v duchu kresťanskej sociálnej politiky budem presadzovať ako ten najlepší spôsob opatery strávenie jesene života v domácom prostredí a kruhu rodiny. Rodina je a bude na prvom mieste.

JUDr. Martin Lauko,
kandidát na poslanca do Národnej rady SR na
kandidátnej listine KDH s číslom 100, predseda
klubu ZKS Bratislava - Vajnory

ZRANITEĽNÍ V DIGITÁLNOH VEHU

Občianske združenie Bagar sa zameriava najmä na prácu so znevýhodnenými, zraniteľnými skupinami občanov. Najintenzívnejšie so seniorami a občanmi so zdravotným znevýhodnením, obom týmto cieľovým skupinám je venovaný tiež projekt Zraniteľní v digitálnom veku, realizovaný s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd.

Projekt reaguje predovšetkým na dva zásadné megatrendy súčasnosti a budúcnosti – starnutie populácie a razantný vplyv nových technológií. Týka sa to celej spoločnosti, oboch cieľových skupín však v špecifických podobách. Dodajme, že aj z kvantitatívneho hľadiska sú to pre celú spoločnosť kľúčové výzvy. Ved' seniorov je už dnes výrazne viac než milión a ich podiel prudko rastie, počet osôb so zdravotným znevýhodnením sa pohybuje okolo pol milióna. Hovoríme teda o tretine občanov tejto krajiny.

Ide však aj o kvalitatívny rozmer. Starnutie populácie, demografické zmeny si vyžadujú nové prístupy k dôchodkovému systému, zdravotnej starostlivosti, sociálnym službám a vôbec celkovému nastaveniu a mentalite spoločnosti. Je potešiteľné, že

priemerný vek u nás pomerne rýchlo rastie. Oveľa menej môžeme byť spokojní s tým, že patríme na chvost Európy v zdravotnom stave staršej generácie. A starnutie populácie prináša najmä prudký nárast neurodegeneratívnych chorôb, demencie, Alzheimeru, Parkinsona. To si vyžiada veľké zmeny v starostlivosti o seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením a komplexné prepojenie zdravotníctva a sociálnych služieb.

V mnohom nám môžu pomôcť nové technológie, tie však majú aj svoju odvrátenú tvár. Naše ankety, ktoré sa až pozoruhodne presne zhodujú s prieskumom Asociácie IT spoločností Slovenska, hovoria, že približne polovica seniorov nepracuje s modernými informačnými a komunikačnými

technológiami. Tie sú čoraz viac prítomné v našom živote – nesmieme však dopustiť, aby vznikali nové bariéry, ktoré znemožnia nemalej časti seniorov, zdravotne postihnutých občanov a ďalším príslušníkom znevýhodnených skupín plnohodnotné zapájanie do života spoločnosti.

Po dôkladnej príprave sme ho rozbehli júnovou otváracou konferenciou, ktorá svojim obsahom aj zložením predoslala podobu ďalšieho pokračovania aktivít projektu. Spojila kľúčových aktérov tejto problematiky: štát, reprezentovaný najmä Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, samosprávy na regionálnej aj miestnej rovine, organizácie seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením, poskytovateľov sociálnych služieb. Najmä tieto zložky majú rozhodujúci vplyv na to, ako členovia týchto cieľových skupín žijú dnes a ako sa bude uberať ďalší vývoj. Hovoríme o tom po celom Slovensku, od Bratislavy po Prešov.

Pri všetkom, čomu sa venuje projekt Zraniteľní v digitálnom veku, je mimoriadne dôležitá občianska participácia a aktivity organizácií, zastupujúcich seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením. Jednoznačne zaznieva, že je veľmi dôležité, aby táto časť tretieho sektora rozširovala svoju členskú základňu aj organizačné a odborné kapacity, intenzívnejšie spolupracovala a aby bolo výraznejšie počuť jej hlas na prospech nielen týchto významných a početných skupín občanov, ale celej spoločnosti.

Juraj Púchlo, manažér publicity projektu

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Občianske združenie Bagar.

PODOTECH: MOTIVUJE NÁS POMOC SENIOROM

Štvrtý ročník projektu a súťaže o ocenenie Senior Friendly nás potešil krásnym a pre nás významným ocenením za mimoriadne aktivity pre seniorov. Aj v budúcnosti budeme podporovať projekty, ktorých hlavným cieľom je upriamiť pozornosť na tých, ktorí prispievajú, aby sa seniorom žilo lepšie, kvalitnejšie a prispievajú svojimi aktivitami k zmene postojev k seniorom.

Veľmi si to vážime a v rámci našej spoločnosti robíme všetko preto, aby sme aj my svojou činnosťou prispeli tomuto cieľu. Tento rok aj atraktívnou formou v podobe stolového kalendára, kde sprostredkujeme komplexné a odborné informácie z oblasti ortopédie, špeciálne ortézoterapie a kalceotiky, ktoré sú zrozumiteľné aj pre laikov a pomôžu lepšie porozumieť problematike aj širšej verejnosti.

Je známe, že nohy sú podstatným, základným kameňom kvalitného pohybu a postoja a z toho vyplývajúceho dobrého pohybového zdravia. Považujeme za nesmierne dôležité sledovať prítomnosť plochonožia u pacientov, hlavne u starších ľudí. Práve pri nich hrozí pri zaťažovaní plochých nôh rýchlejší rozvoj zdravotných

komplikácií pohybového aparátu, a tak je vhodné na tento stav upozorniť včas, aby sami mohli do svojho života zaviesť zodpovedajúce preventívne opatrenia, zamerané na zabránenie či spomalenie progresu patológie klenby nohy, napríklad aj nosením vhodných ortopedických vložiek, v ťažších prípadoch ortopedickej obuvi. Stielka, tuhosť obuvi a vnútorná vložka je vyrábaná podľa požiadaviek predpisujúceho lekára a špecifických potrieb užívateľa.

Aj farebné prevedenie je podľa individuálnych požiadaviek klienta. Pri odoberaní memých podkladov si klient môže vybrať z viacerých farebných aj materiálových prevedení z aktuálneho katalógu, ktorý je dostupný na našej stránke www.podotech.sk.

Plochonožie môže viesť k ťažkostiam, ktoré znižujú pacientovu schopnosť dobre znášať záťaž, najprv sa prejavuje ako únava až bolesť v oblasti členku, môže pokračovať ďalej do oblasti predkolenia a lýtky, kde sa môžu k bolestiam nôh pridružiť aj krče. Pri plochonoží nie je chôdza elastická, čo má za následok bolestivosť aj v oblasti bedier a krížovej časti chrbta, prípadne môže dôjsť k ovplyvneniu funkcie nohy. Preto je v našej ortopedickej ambulancii súčasťou vyšetrenia aj diagnostika chodidiel, zameraná na plochonožie a každému seniorovi odporúčame túto službu využiť.

Vieme, že seniori potrebujú mať komplexné informácie o možnostiach zdravotnej

starostlivosti a liečby, tak isto ako potrebujú dostávať aj všetky dostupné informácie o nových produktoch na trhu, ktoré im môžu zlepšiť a uľahčiť život. Preto využívame všetky možnosti v snahe prispieť k tomuto zlepšeniu a zvyšovaniu kvality života, najmä našimi dlhoročnými skúsenosťami v oblasti podológie, ortotiky, protetiky, ale aj inými kompenzačnými a liečebnými zdravotníckymi pomôckami.

Motivuje nás každý klient, ktorému sme odovzdali zdravotnú pomôcku, ktorá mu umožní zvládnuť komplikované životné okolnosti, lebo úprimne veríme, že v tejto krajine má každý senior právo prežiť peknú a plnohodnotnú starobu. K tomu harmonické medzigeneračné vzťahy a kvalitné sociálne služby a samozrejme užitočne nastavená legislatíva dlhodobej starostlivosti a odbornej geriatrickej prispievajú k dôstojnému a pokojnému životu starších ľudí.

Starnutie je prirodzenou súčasťou života každého. Je pre nás pôsobivé, aké jedinečné sú životy tých starších. Ich spokojnosť je aj naša odmena a záruka dobre odvedenej práce. Všetky informácie o produktoch a ambulanciách nájdete na stránke www.podotech.sk alebo na čísle 0911611700.

Natália Kružliaková, Podotech

ŠTYRI ROČNÉ OBDOBIA TRENČIANSKÝCH TEPLÍC

Známe kúpeľné mesto Trenčianske Teplice je plné hostí najmä počas leta. Ale oddá sa sem prísť v každom čase a svoje osobitné čaro má zima. Keď je nasnežené je to skutočne romantické miesto. Ale jedinečná liečivá voda kúpeľov a kvalitné služby sú k dispozícii v každom počasi.

Medzi tradície Trenčianskych Teplíc patrí kultúra, spojená s noblesou. Tým sú naplnené všetky štyri ročné obdobia Trenčianskych Teplíc.

LITERÁRNA JAR

Malebné prostredie Trenčianskych Teplíc bolo neraz silnou inšpiráciou pre literárnych tvorcov. Medzi tých najznámejších patrila aj Karel Čapek, ktorý práve počas jeho pobytu v Trenčianskych Tepliciach v románe R.U.R. prvý raz použil výraz robot. Mesto žilo významnou udalosťou aj v roku 1936, keď sa tu na svätodušný víkend 31. mája a 1. júna konal prelomový 1. Kongres slovenských spisovateľov. Na to nadväzuje podujatie Literárna jar 2019. Pre kúpeľných hostí, návštevníkov

mesta, ale i domácich kúpele pripravili celkovo 12 podujatí

tematicky rôznorodých, ktorých však spája jedno – súvis s literárnym umením. Akýmsi ambasádorom celého podujatia sa stal najznámejší slovenský milovník kníh a popularizátor literatúry Dado Nagy.

HUDOBNÉ LETO, ART IN PARK

Najstarší stredoeurópsky festival Hudobné leto v Trenčianskych Tepliciach má od roku 1937 za sebou už 74 úspešných ročníkov.

Svojou históriou, tradíciou a kvalitou prerástol regionálny rozmer a stal sa súčasťou slovenskej hudobnej kultúry.

23 úspešných ročníkov Medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest preslávili Trenčianske Teplice viac ako čokoľvek iné. Postupne sa prepracovali na podujatie európskeho významu a Trenčianske Teplice hostili mená ako Gérard Depardieu, Ben Kingsley, Ornella Muti či Sophia Loren.

Aj keď sa organizátori úplne nečakane rozhodli po takmer štvrtstoročnej úspešnej histórii premiestniť Artfilmfest do Košíc, festival v Trenčianskych Tepliciach neskončil. Síce s novým názvom, s pozmeneným tímom, ale stále

s rovnakou chuťou pripraviť návštevníkom kúpeľného mesta nezabudnuteľný zážitok, vstúpil festival do novej éry. Festival umenia ART IN PARK je určený širokej verejnosti od detského návštevníka, cez mládež, rodiny s deťmi až po kúpeľných hostí. V roku 2019 prebehol už jeho štvrtý ročník.

DIVADELNÁ JESEŇ

Jeden z tunajších najslávnejších rodákov, Andrej Bagar, zakladateľ profesionálneho slovenského divadla, inšpirovaný duchom kultúrneho prostredia mesta objavil svoj talent práve tu. Vždy sa sem rád vracal. Polstoročie po jeho smrti sa Trenčianske Teplice vracajú k jeho odkazu. Ako spoluzakladateľ Slovenského komorného divadla v Martine (1944) je inšpiráciou nového

festivalu komorného divadla, ktorý chcú Teplice v budúcnosti svojim návštevníkom ponúknuť. Divadelná jeseň spája v sebe malebnosť kúpeľného mestečka s komornými javiskovými formami.

PLESOVÁ ZIMA

Noblesu už jeden a štvrt storočia symbolizuje kúpeľná dvorana Kursalonu. Vezmite priateľov do Trenčianskych Teplíc na niektorý z naozaj dobrých plesov. Okrem horúcej sobotňajšej noci na parkete si od piatku do nedele môžete vybrať podľa vlastnej chuti z naozaj širokého spektra rôznych zážitkov Plesovej zimy 2019.

A to všetko si môžete vychutnať za zvýhodnených podmienok pobytu v Trenčianskych Tepliciach počas zimnej sezóny...

(Red)

KÚPELE V JANUÁRI S POLOVIČKOU ZA POLOVIČKU

NAJOBĽÚBENEJŠIE POBYTY
DR. KLASIK A DR. SENIOR

SO ZĽAVOU 50 %

PRE DRUHÚ OSOBU

V KÚPEĽNÝCH HOTELOCH KRYM A PAX

PLATÍ V TERMÍNE

od 2.1 do 31.1.2020

www.kupele-teplice.sk

STREDNÁ EURÓPA 1989 – 2019, MINULOSŤ A BUDÚCNOSŤ

Toto bol názov prvého panelu konferencie „Zobudenie Strednej Európy, nostalgia budúcnosti“, v ktorom som mal možnosť vystúpiť. Jednalo sa o 15. fórum regiónu Friuli-Venezia-Giulia a 14 krajín Strednej Európy, Balkánu, Ruska a Ukrajiny. Stretnutie sa uskutočnilo 18.10.2019 v Udine, organizátorom bola Asociácia Mitteleuropa, ktorá oslávila 45. výročie svojej činnosti.

V prvom paneli bol moderátor P. Mosanghini (vicešéfredaktor Messagero Veneto), diskutovali I. Mirošič (slovinský exambasador), F. Kalmár (MZV Maďarska) a ja. Povedal som, medzi iným, toto:

Dvadsaťčlenná delegácia Mitteleurópy ma prvýkrát navštívila na Úrade vlády v Prahe 2. 5. 1991, odvtedy naše kontakty trvajú. V Cervignane, Aquilei, Grade, Cormonse a v Giassicu je atmosféra, v ktorej sa Stredoeurópania cítia ako doma. Po revolúcii sa aj Slovensku otvorili nové možnosti, odvtedy sme sami zodpovední za svoj osud. Získali sme slobodu a možnosť zariadiť si život podľa svojich predstáv. Môžeme slobodne hovoriť, publikovať, cestovať, realizovať svoje nápady. Všetko je ináč, ako sme si naivne predstavovali, ale sme slobodní. 40 rokov sme žili iné životy, nie svoje, určovali ich komunisti a ŠTB.

Krajiny V4 majú aj dnes podobné radosti a problémy. Za najdôležitejšiu prioritu považujem zachovanie mieru, nevtiahnuť sa do konfliktov, ktoré sa nás netýkajú. Nemôžeme porovnávať Sovietsky zväz, ktorý 40 rokov terorizoval Európu, s dnešným Ruskom. Prežil som 12 rokov v zahraničí, mnohokrát som bol v ZSSR a v USA. Všade žili a žijú dobrí a menšina aj zlých ľudí. Rusko veľa trpelo, Západ žije roky v blahobyte, voľakedy aj z kolónií, teraz aj z burzových špekulácií a dlhov.

Na základe môjho zákona Národná rada SR založila Slovenský historický ústav (SHU) v Ríme. Cez neho som sa v júni v Ríme a vo Vatikáne stretol s mnohými Slováckmi, je ich tam asi stovka, ktorí dobre reprezentujú Slovensko na významných postoch, na

Okrem prvého bloku odznali ešte tieto bloky vystúpení:
Európa a Stredná Európa – Brusel a Vyšehrad.
Bruselský múr: spustenie neviditeľnej opony v Európe.
Inštitucionálna, obchodná a kultúrna diplomacia: orchestre bez dirigenta.
Západný Balkán: stále na listine čakajúcich.

univerzitách a v cirkvi. SHU v tomto roku vydal knihu „Slovenská emigrácia v Taliansku v rokoch 1945-50“. Sme vďační Taliansku, že v minulosti našim emigrantom, ktorí ušli pred prenasledovaním, umožnilo slobodne žiť a pracovať.

Za totality zo stredoeurópskych krajín utekali státisíce za slobodou, pred prenasledovaním, aj z ekonomických dôvodov. Mnohé štáty ich veľkoryso prijímali. Aj dnes státisíce našich občanov pracuje v zahraničí. Keby ich tam neprijímali, hovorili by sme o porušovaní európskych zákonov. Krajiny V4 by mali prejavovať väčšiu solidaritu so slušnými ľuďmi, ktorí utekajú pred prenasledovaním. Ak tieto nebezpečenstvá skončia, mali by sa, ako voľakedy Jozef, Mária a Ježiš, vrátiť do svojej vlasti.

Taliansko je nám mentálne blízke, rád túto krajinu, kde liberalizmus nekvitne, navštevujem. Európa bez morálky nemá šancu. Má iba kresťanské korene, iné sú samovražou. Dnes sa ničia politickou korektnosťou, liberalizmom, genderizmom a manipuláciou médiami.

Pri zdôrazňovaní dôležitosti EÚ nezabúdajme na nutnosť zachovania kompetencií národných štátov. Aj nás tlačia problémy mnohých ekonomík – zadlžovanie, život nad pomery, daňové raje, finančné špekulácie, tlačenie peňazí, korupcia, verejné obstarávanie a používanie eurofondov.

Ovplyvňovanie verejnosti cez vedecké analýzy internetových nálad nie je fér. Na ľudí, ktorých si demokraticky zvolíme, ale nie sú naši favoriti, nemôžeme hneď iba útočiť, to sa týka najmä ČR. Nemôžeme byť jednostranne proamerickí a dovoliť, aby cudzie

základne boli na našich územiach, to sa týka Poľska. Maďarom nevyčítam ich postoje, ktorými obhajujú svojich občanov pred ekonomickou migráciou. Ak sa títo migranti nemienia zintegrovat' a ctiť si históriu, náboženstvo a Ústavu hosťujúceho štátu, nech sa vrátia domov. Po 30 rokoch susedstva s Rakúskom naše vzťahy sú príliš pragmatické, každý si žije svoje životy, spolupráca je skôr ekonomická, ako ľudská.

Slovensko je momentálne rozštiepené na mnoho strán bez zjednotenej opozície.

V médiách sa systematicky spochybňujú všetky strany a ich reprezentanti. Smeruje to k náhlemu objaveniu sa nových tvárí, „spasiteľov“, za ktorými stoja neznáme sily. Ľudí masírujú médiá, ktoré reprezentujú

záujmy ich majiteľov a sponzorov. Nedávny nesúhlas Národnej rady SR s Istanbulsou zmluvou však bol jej historickým činom.

Aj Slovensko prežíva demografickú krízu. V súčasnosti je asi 70 tisíc pracovných miest obsadených zahraničnými pracovníkmi. Nesmie sa to však vymknúť kontrole, ako sa to stalo v Nemecku, Francúzsku a Anglicku. Napriek všetkému, som optimista. Máme kresťanské korene, všetko sa nakoniec dobre skončí.

Jozef Mikloško

AKTIVITY KREŠŤANSKÝCH SENIOROV V HLOHOVCI

Klub kresťanských seniorov v Hlohovci pripravil v mesiaci október, ktorý je i mesiacom Ružencovej Panny Márie, pre svojich členov tri zaujímavé akcie.

Prvou bola prehliadka zámku v Hlohovci, ktorú organizačne pripravilo mesto Hlohovec pre všetky kluby a denné centrá v našom meste. Tak sme si mohli spoločne všetci seniori pozrieť zrekonštruovaný zámok. Okrem kvalifikovaného sprievodcu na nás čakalo i malé občerstvenie.

Zámok Hlohovec je najvýznamnejšou historickou pamiatkou mesta a patrí

k nemu i majestátny zámokový park. Stredoveký hrad z 13. storočia prebudoval na honosné sídlo posledný šľachtický rod Erdodyovcov. Zámok v roku 1891 navštívil i cisár František I. Najväčšia miestnosť Zámku knižnica, slúžila za čias grófa Jozefa Erdodyho ako tanečná sála. Z rozsiahleho nádvorja je vstup do kaplnky zasvätenej Panne Márii.

POBYT V TREŇANSKÝCH TEPLICIACH

Druhou akciou bol rekondičný pobyt v kúpeľoch Trenčianske Teplice od 13. 10. do 19. 10. 2019. Túto možnosť oddychu v príjemnom prostredí využilo 18 členov nášho klubu. Počas celého pobytu v kúpeľoch bolo krásne slnečné jesenné počasie, ktoré tí zdatnejší využili na každodenné prechádzky v parku a blízkom okolí. Liečivá voda, procedúry a pekné počasie blahodarne pôsobili na celkový fyzický i duševný stav všetkých zúčastnených. Personál hotela Slovakia, kde sme boli ubytovaní, sa o nás veľmi dobre staral. V neďalekom kostolíku, ktorý je zasvätený Sedembolestnej Panne Márii, sme sa denne zúčastňovali na slávení svätej omše. Tento kúpeľný pobyt nám prospel i na vzájomné spoznanie a upevnenie priateľstiev.

Treťou akciou bola príprava a slávnostné posedenie členov klubu pri príležitosti mesiaca úcty k starším. Podujatie sa konalo 21. októbra v spoločenskej miestnosti františkánskeho kláštora. Potešili sme sa, že naše pozvanie prijal i viceprimátor mesta Hlohovec pán Peter Dvoran, ktorý nám odovzdal od primátora mesta Miroslava Kollára dar a v krátkom príhovore okrem iného zdôraznil, ako je dôležité rozširovať a upevňovať kresťanskú lásku medzi nami i v spoločnosti.

Potom už medzi nás zavítala so spevom a harmonikou folklórna skupina Modrovanka-Krojovanka, ktorá sa svojim programom pričinila o veselú zábavu. Spoločne sme si zaspievali piesne z našej mladosti, zatancovali sme si a v družnej debata sme prežili krásny požehnaný čas.

Prišiel november, kedy sme pre našich jubilantov pripravili malú slávnosť s kultúrnym programom a s občerstvením. Stretli sme sa v kláštornej kostole Všetkých svätých na svätej omši, ktorú

celebroval páter Andrej OFM a bola obetovaná za jubilantov i za tých členov, ktorí nás už predišli do večnosti.

Potom sme sa premiestnili do spoločenskej sály františkánskeho kláštora, kde bolo pripravené slávnostné posedenie s občerstvením. Po srdečnom privítaní jubilantov a príhovore predsedníčky Daniely Ďuricovej nasledovalo odovzdanie pamätných listov, kvetov a podpisu do kroniky klubu. Samozrejme nemohla chýbať ani spoločná fotografia do kroniky.

Všetkých jubilantov v tomto roku bolo 48 a najstaršou bola 95-ročná pani Jolana Kobzová. O kultúrny program sa postarali žiaci zo Základnej umeleckej školy v Hlohovci pod vedením svojich učiteľov pani M. Teplanskej a pána E. Domeho. Za obohatenie osláv jubilantov ich vystúpením, im patrí srdečné

poďakovanie. Deti priniesli so sebou nielen hudbu a spev ale i mladosť a radosť zo života.

V tomto roku nás čaká vianočné posedenie s folklórnym súborom Šulekovčan, ktorý vystúpi s programom Vianočné zvyky v Hlohovci a okolí a vianočné trhy spojené s prehliadkou zámku Schloss Hof v Rakúsku.

Daniela Ďuricová
ÚC 2, klub Hlohovec

JESEŇ KREŠŤANSKÝCH SENIOROV PARTIZÁNSKE – MESTO

Pripomenuli sme si sedemdesiate výročie požehnania nášho kostolíka Božského Srdca Ježišovho. V prvú septembrovú nedeľu slávnostnú sv. omšu pri tejto príležitosti celebroval banskobystrický otec biskup Marián Chovanec. Bola to dôstojná spomienka na výročie, sv. omšu v priamom prenose vysielala aj TV LUX. Vďaka nášmu pánu dekanovi Vladimírovi Farkašovi za dôstojnú prípravu a realizáciu tejto slávnosti.

Ani nie o dva týždne sme si slávnostným trojdňím pripomenuli 6. výročie požehnania našej krížovej cesty Povýšenia sv. kríža. Trojdnie sme začali krížovou cestou na našej kalvárii, kde nás za peknej účasti veriacich sprevádzal náš pán kaplán Martin Mihál. Večer pán dekan Vladimír Farkaš slúžil v kostolíku sv. omšu pri príležitosti sviatku mena Panny Márie. Trojdnie pokračovalo

sv. omšou pri prvom zastavení krížovej cesty, ktorú celebroval náš rodák Dušan Lukáč. Sv. omšu okrášlil svojim spevom spevokol „JESEŇ“. Trojdnie bolo zakončené na sviatok Povýšenia sv. kríža sv. omšou celebrovanou pánom dekanom.

Koncom septembra nasledoval rekreačný pobyt vo Vysokých Tatrách v charitnom domove v Dolnom

Smokovci, zúčastnilo sa 30 osôb, z toho 7 z klubu ZKS vo Veľkých Bieliciach. Tak ako po minulé roky aj teraz nám rehoľné sestričky utvorili takmer domáce prostredie. Navštívili sme Hrebienok, Reinerovu a Bílikovu chatu, Starý a Nový Smokovec, Štrbské Pleso, Tatranskú Lomnicu, Skalnaté či Popradské Pleso. Desiati členovia nášho klubu sa zúčastnili v Pruskom na športovom dni, zlatú medailu získal Jozef Antl v trojboji a striebornú v hode polenom, Vladimír Peciar striebro v stolnom tenise.

V Mesiaci úcty k starším na slávnostné posedenie boli pozvaní naši členovia, ktorí dosiahli 80

omša a hlavným celebrantom bol emeritný otec biskup Andrej Imrich. Nasledovala návšteva historického mesta Malacky. Históriu chrámu, krýpt, kláštora či mesta, ktorá sa viaže na rod Pálffyovcov, nám priblížil miestny pán kaplán. Všetci sme absolvovali výstup po svätých schodoch, jedni na kolenách, druhí postojacky. Na spiatočnej ceste domov sme sa zastavili v najstaršom pútnickom mieste na Slovensku v Marianke.

Začiatok novembra sa niesol v znamení krásneho životného jubilea nášho pána dekana Vladimíra Farkaša, keď mu Pán Boh dožičil dožiť sa 60 rokov života. V našom klube sme si túto udalosť pripomenuli na slávnostnom stretnutí.

V historických priestoroch bojnického zámku som sa zúčastnil slávnostného podujatia, kde som na návrh ZKS prevzal ocenenie Senior roka 2019. Bol to už v poradí 14 ročník ocenenia Senior roka, ktoré usporadúva Fórum pre pomoc starším na čele s pani prezidentkou Ľubicou Gálisovou.

Stanislav Husár, predseda klubu ZKS
Partizánske – mesto

a viac rokov a tiež jubilanti, ktorí si v septembri pripomenuli svoje narodeniny. Účastníkov posedenia prišli pozdraviť heligónkar Jožko Halák so svojim kolegom a tiež náš člen Vladko Patráš na gitare a spevom. Našich členov, ktorí sa hlavne pre chorobu nemohli zhromaždenia zúčastniť, sme navštívili a pozdravili doma. Spolu s členmi ružencového bratstva sme absolvovali pútnický zájazd do Šaštína, Malaciek a Marianky. Najskôr sme boli účastníkmi púte v Šaštíne, kde bola púť ružencových bratstiev a vrcholom bola sv.

SENIORI NA BANSKOŠTIAVNICKEJ KALVÁRII

V Banskej Štiavnici je vrch nazývaný Scharfenberg (slovensky Ostrý vrch). Nemecké meno dostal od nemeckých baníkov, ktorí sa pred rokmi do Štiavnice prisťahovali.

V jednej banskej povesti sa o tomto vrchu hovorí: V roku 1225 jeho Jasnosť hraničný gróf Henrik poľoval okolo Scharfenbergu. Vtedy sa jeho koň potkol o kameň, ktorý sa krásne leskol a svietil. Gróf skočil z koňa a zdvihol kameň. Dal ho skúmať v Nemecku a zistili, že to bola bohatá strieborná ruda.

Práve na tomto Ostrom vrchu stojí unikátna Kalvária. Je to komplex sakrálnych stavieb postavený v roku 1751. Celá pôvodná stavba stála v tom čase 27245 zlatých. V Banskej Štiavnici bolo viac dobrodincov, prevažne štiavnických rodín, ktorí obetovali zo svojho majetku na výstavbu kalvárie.

Na rozdiel od Jeruzalemskej krížovej cesty, ktorú poznáme so 14 zastaveniami, táto krížová cesta má 25 zastavení. Stanice majú tvar kaplniek. Jednotlivé biblické výjavy sú buď namaľované, alebo ako reliéfy. Kaplnky stoja po ľavej a pravej strane vrchu.

Uprostred vrchu sú tieto stavby: Dolný kostol, nad ním je na svahu kríž na kamennom podstavci. O niečo vyššie sú Sväté schody. Sú napodobeninou rímskych

svätých schodov pri Lateránskej bazilike. Na štiavnickej kalvárii je 34 schodov a v každom z nich bola relikvia niektorého svätca. Vyššie je tzv. žalár a celkom na vrchu Horný kostol Sv. kríža. Za Horným kostolom – na opačnej strane vrchu je kaplnka Božieho hrobu.

Po zoštátnení bola, žiaľ, Banskoštiavnická kalvária zdevastovaná a mnohé umelecké diela rozkradnuté. Ďalšie devastovanie bolo paradoxne aj po roku 1989.

V súčasnosti je Kalvária už takmer zrekonštruovaná. Mnohé kaplnky si „adoptovali“ rôzni sponzori – rodiny, jednotlivci alebo firmy.

V minulých rokoch bývala na Kalvárii každoročná púť na sviatok Povýšenia sv. kríža. Po dlhej prestávke, v septembri 2019

bola oficiálna púť k povýšeniu Sv. Kríža. Pri tejto príležitosti J.E. Marián Chovanec, banskobystrický biskup, vyhlásil Kalváriu za pútnické miesto pre diecézu Banská Bystrica.

Kresťanskí seniori z Novej Dediny a okolitých obcí navštívili toto vzácne miesto niekoľkokrát. Naposledy 14. októbra 2019.

Vďaka tomu, že sme mali k dispozícii originálnu knihu o Banskoštiavnickej kalvárii (z roku 1900), mohli sme absolvovať všetkých 25 zastavení krížovej cesty.

Okrem toho nám v informačnom centre pracovník Kalvárie poskytol odborný výklad o histórii a o súčasnom stave Kalvárie. Pozreli sme si nemý film z dávnych čias, ako sa konali pešie púte na Kalváriu. Videli sme autentické zábery našich rodičov a prarodičov, ako putovali na vrch Kalvárie.

Túto našu púť sme završili účasťou na sv. omši, ktorú v obnovenom Dolnom kostole slúžil vdp. Jozef Bajan, správca farnosti Nová Dedina.

Napriek mnohým zdravotným obmedzeniam, aké môžu mať seniori, sme všetci účastníci zdolali tento náročný terén.

Naplnení hlbokými duchovnými zážitkami a nadšení krásnym slnečným jesenným počasím sme prežili požehnaný deň.

Rozália Palkovičová

PEČIEME OBLÁTKY A MEDOVNÍČKY

Blížia sa Vianoce a členky ZKS - klub Pruské, majú plné ruky práce. Už tradične v Pastoračnom centra našej fary pečie denne dvadsať žien vianočné oblátky.

V predvianočnom čase pastoračné centrum doslova praska vo švíkoch. Najdôležitejšiu úlohu má vdp. farár Ján Rusnák, ktorý trpezlivo zháňa sponzorov na všetky suroviny. Vždy sa to podarí. Zo surovín sa vždy večer pripraví cesto, aby do rána odležalo. Každé ráno po sv. omši zasadnú za stroje na pečenie oblátok naše ženy, aby pri speve a modlitbe napiekli počas troch týždňov okolo 50 tisíc oblátok.

Na výrobu oblátok sa spotrebuje asi: 400 l mlieka, 900 ks vajec, 250 kg múky, 30 kg masla, 100 balíčkov mletej škorice, 15 kg cukru, 150 ks vanilkového cukru, 150 ks škoricového cukru, 20000 ks tabletiiek umelého sladidla a 1 kg soli.

Upečené oblátky je potrebné obstrihať, aby mali pekný oválny tvar. Potom sa po 10 kusoch balia do obalov, do ktorých nezabudnú vložiť vianočné

blahoželanie. Zabalené oblátky sa nakoniec rozdelia pre sedem obcí podľa počtu domácností. Krátko pred Vianocami ich miništranti roznesú do každej domácnosti.

Členky nášho spoločenstva, ktoré majú vzťah ku pečeniu a zdobeniu, v jedálni pastoračného centra medovníčky upečú. Potom niekoľko dní s láskou vnášajú pomocou modelovacej hmoty

a bielkového snehu ornamenty a dávajú medovníkom sviatočný šat. Navlečené na stužke čakajú na chvíľu, kedy ich zavesia na vznešené miesto – vianočné stromčeky pred oltárom a betlehemom.

S pocitom dobre vykonanej práce pre svojich blízkych si pripravíme slávnostnú kapustnicu, vianočné koláčiky a punč. Spoločne spomíname na uplynulý rok a plánujeme aktivity pre rok nový.

Na záver chceme popriať láskyplné a požehnané Vianočné sviatky nášmu novozvolenému vrcholovému vedeniu ZKS ako aj všetkým klubom ZKS na Slovensku.

Anna Pisarčíková,
predsedníčka klubu ZKS Pruské

Wellness Hotel Patince

TERMÁLNA VODA
FAMILY FRIENDLY
ANIMAČNÉ POBYTY

POBYTOVÉ BALÍKY
WELLNESS
& SPA PROCEDÚRY

